

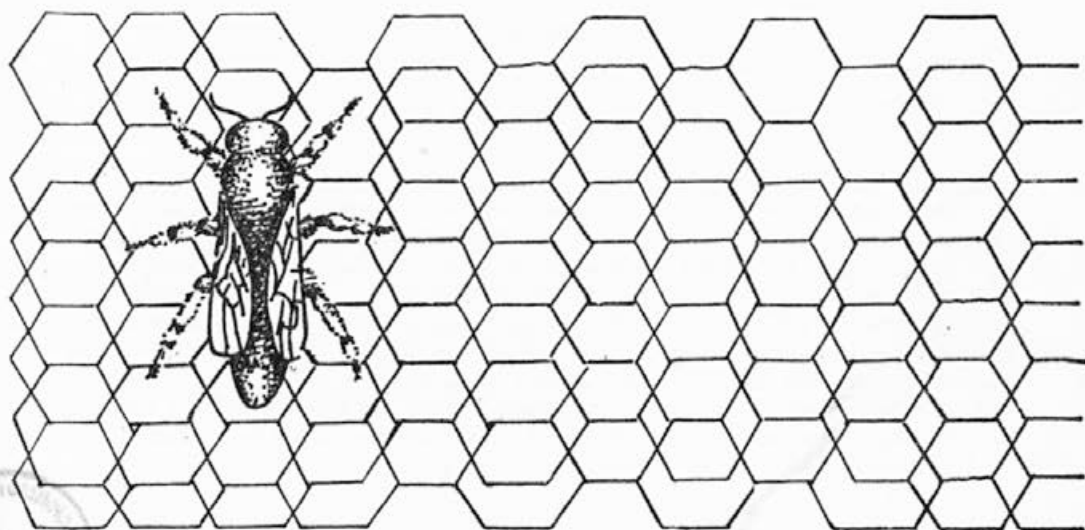
leto LXXIII

št. 4

1971

slovenski čebelar

VSEBINA

Brezar: Čebelarjev koledar	97
Wolfgang Singer: Čebela carnica zagotavlja prihodnost čebelarstva	99
Stane Sajevec: Dodajanje matic po metodi Franca Kirarja	105
Julij Mayer: Strahotne posledice strupenih škropiv (nadaljevanje in konec)	106
Inž. Fr. Šivic: Opis »mini« čebelarstva	109
Lojze Kastelic: Vosek — pomemben čebelji proizvod	112
Enostavno ojačevanje narejencev	113
Stane Mihelič: Še o predmetih za čebelarški muzej	114
France Guna: Čebelarstvo, ki si ga je vredno ogledati	116
Jože Brezan: Čebele v »škrniclju«	119
I. Žunko: Nekaj čebelarjevih spominov	119

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

V. V. Rodionov, J. A. Šabaršov: Srebrovi IONI so pogubni za klice nose	121
--	-----

IZ ČEBELARSKEGA SVETA

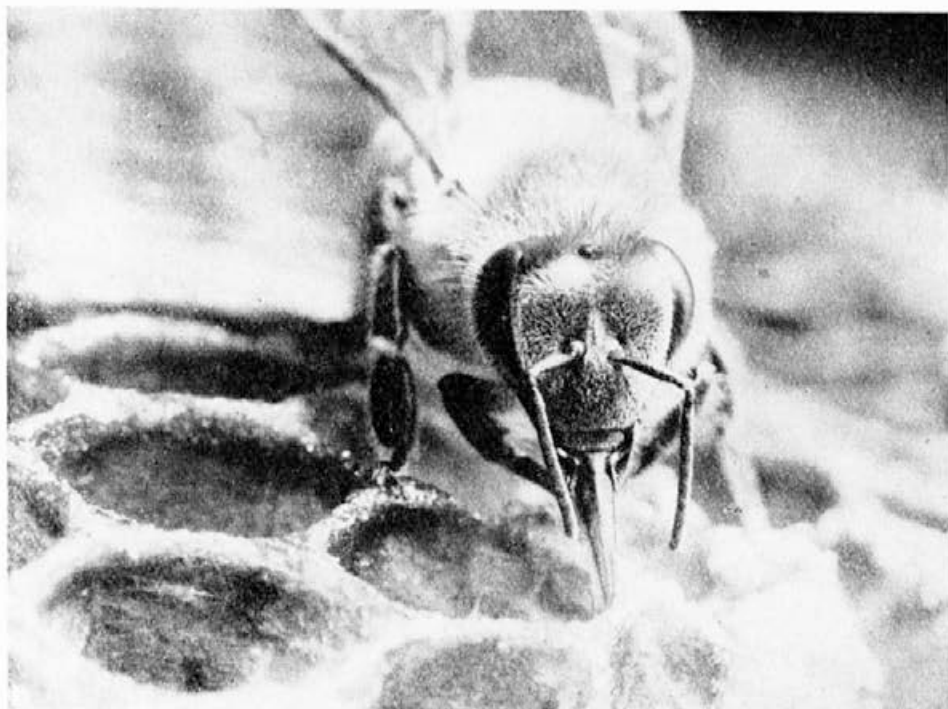
MLADI ČEBELARJI NAM PIŠEJO

Srečko Verdinek: Začetnikov sin Srečko	125
--	-----

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

OSMRTNICE

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 30,00 din, ga prejmejo zastonj. Izdaja ga Zveza Čebelarških društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva cesta 3/II, tiska Tiskarna PTT v Ljubljani. Ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Julij Mayer, Martin Mencej, Boris Modrijan in Joško Šlander. Glavni urednik Martin Mencej. Odgovorni urednik Boris Modrijan. Letna naročnina za nečlane 35,00 din, za inozemstvo 40,00 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 3,00 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 501-8-268/1. Telefonska številka uprave ZČDS in SČ 20-208.

Delavka neutrudno čisti satje za zaleganje

Foto: Janez Skok

ČEBELARJEV KOLEDAR

BREZAR

Prvemu, bolj površnemu, ali celo samo polovičnemu pregledu družin, v katerem smo ugotovili le hitrega ukrepanja potrebne pomanjkljivosti, (brezmatičnost, lakoto, akutno bolezen, nevarno oslabeledost ipd.) mora nekako v začetku aprila vslediti **drugi, temeljitejši pregled vseh družin.**

Tudi zanj izberemo miren in topel dan, kajti nepotrebno ohlajevanje panja, posebno zalege, je še vedno polno usodnih nevarnosti. Drugi pregled nam mora dati popolno sliko stanja v čebelni družini, katera nam bo naprej nekakšno vodilo za poznejše ukrepe in primerjanje. Ugotoviti in zaznamovati moramo (navajam način zaznamb, kakršne priporoča naš znani strokovnjak Martelanc Vlado):

1. **Živalnost družine**, katero označimo z rimskimi številkami od I—V. Najbolj živalne z I, slabiče pa s V.

2. **Stanje zalege in kvaliteto matice**, kar označimo z arabskimi številkami, ki povedo število zaleženih satov in črkami od a—c, s katerimi ocenimo matico po strnjnosti zaleganja in izgledu s tem, da dobi po naši oceni dobra matica oceno a, srednja b in slaba c. Pripominjam, da matica ne vpliva veliko na količino zalege—najboljša matica ne more veliko zalegati pri slabiču!

3. **Zalogo hrane**, katero ocenimo s kilogrami in jo zaznamujemo z arabskimi številkami, ki povedo koliko kg zaloge je še.

Na ta način dobi srednja družina, ki ima dobro matico, zalego na 4 satih in okrog 5 kg medu, sliko stanja, ki jo označimo takole:

III. 4-a. 5.

V prvi polovici aprila nastopi tudi trenutek, ko moramo ugotoviti, kdaj bo v kraju kjer čebelarimo ali kamor mislimo peljati v pašo, začetek prve izdatne paše. Ker se to zgodi nekako sredi maja (v obmorskih krajih prej, v planinskih pozneje — v zgodnjih pomladih prej, v zapoznelih kasneje), moramo upoštevati pettedenski razvoj od jajčeca do pašne čebele, nekako v prvi polovici aprila posvetiti največjo skrb nepretrganemu in čim izdatnejšemu zaleganju matice. S tem bomo zagotovili družini v času izdatne paše maksimalno število pašnih čebel, kar je seveda najvažnejši predpogoj za polna medišča.

Kako to dosežemo? Na kratko: **z nepretrganim dotokom medicne in obnožine v panj!**

Če zato skrbi narava z lepim vremenom in dokaj izdatno pašo na vrbah, resju, regratu itd., lahko zaleganje in razvoj čebeljih družin prepustimo njej: ista narava je namreč v milijonih let borbe za obstanek privzgojila čebelarom silno tenkočuten nagon po burnem pomladnem razvoju, ki je včasih tako silovit, da se jim ob ponovnem nastopu dolgotrajnejšega hladnega in deževnega vremena večkrat celo maščuje, ker jih preveč izčrpa. **Menim, da je umetno draženje matice na večje zaleganje ob lepem vremenu in kolikor toliko primernih donosih odveč, včasih celo škodljivo!**

Seveda pa je položaj in potreba povsem drugačna, če slabo vreme onemogoči reden dotok hrane v času petih tednov pred pričetkom glavne paše. V takem primeru moramo ukrepati: **začeti je treba z dražilnim krmljenjem**, (dodajanjem medene, sladkorne ali mešane raztopine, sladkornega testa, pogač, raznih nadomestkov za cvetni prah kot so soja moka, mleko v prahu, posušen kvas itd.). O tem je bilo že mnogo napisanega in potrebne napotke lahko najdemo povsod, zato naj mi bralci oprostijo, da jih, zaradi pomanjkanja prostora tukaj opuščam.

Družinam, pri katerih smo med prvim ali drugim pregledom ugotovili in zaznamovali bolj pičlo zalogo hrane, **namenimo v toplih dneh večje porcije**. Pri tistih pa, katere so imele še obilne zaloge, **pazimo, da matici ne zmanjka prostora za zaleganje**. To dosežemo z odkrivanjem ali odstranjevanjem z medom zalitih satov okrog gnezda.

Stari čebelarji so vedeli povedati, da panj, ki ne začne ob češnjem cvetju noviti (graditi satje), ni kaj prida. Nauk: **ne zamudimo gradilnega nagona pri čebelah in dodajmo pravočasno satnice**. Za sedaj le ob gnezd!

Če bo pomlad ugodna, bo potrebno proti koncu meseca misliti tudi na preostavljanje in nastavljanje v AŽ panjih, oz. dodajanje ali menjavo naklad pri nakladnih panjih.

Ne pozabimo na plinjenje rezervnega satja in voščin, če jih nismo še prekuhali.

April je tudi najboljši čas za sklepanje kupčij! Zdaj najlažje ocenimo moč in zdravje družine, kvaliteto matice in satja, kakor tudi panj, ki je še na pol prazen.

Tudi preseljevanje družin iz enega panja v drugega, (iz kranjiča v žnideršiča, iz žnideršiča v amerikanca ipd.) je sedaj najlažje.

Prav v začetku meseca pa bo še čas, da tu in tam potaknemo kakšno vrbo, vsadimo jesen ali akacijo, ali pa vsejemo na zapuščeno zaplato zemlje seme medene detelje, bele deteljice, gorčice ipd. na kar sem prejšnji mesec pozabil opozoriti!

ČEBELA CARNICA ZAGOTAVLJA PRIHODNOST ČEBELARSTVA

Predavanje Wolfganga Singera

Dne 27. februarja 1971 je na povabilo ZČDS predaval v Ljubljani znani čebelar in vzrejevalec matic gospod W. Singer iz Avstrije o svojem 20-letnem vzrejnem in raziskovalnem delu. Svoje zanimivo in poučno predavanje je dopolnil z izredno uspešnim barvnim filmom »Življenje in smrt matice«.

Objavljamo prevod njegovega predavanja.

Uredništvo

Ce vam danes na kratko poročam o svojem več kot dvajsetletnem vzrejnem in raziskovalnem delu, lahko tedaj vidimo, kako zelo omejena je delovna doba v našem človeškem življenju v razmerju z dobo obstoja čebel. Pri pravilnem razumevanju za čebele in uspeh, ki iz tega izhaja, si lahko razložimo dobre lastnosti naše čebele-carnice in tako zagotovimo prihodnost čebelarstva.

Iz zmede, ki jo je s seboj prinesla grozovita druga svetovna vojna, smo morali avstrijsko čebelarstvo zgraditi povsem na novo. Iz stiske je nastal nov ritem, ki je dal času nov pečat. Vse naj bi postalo drugačno, vse naj bi bilo zgrajeno na novih, boljših preskušnjah in iznajdbah. Pri reševanju in pregledovanju mnogih novih spoznanj sem pa moral kmalu sprevideti, da marsikateri novo iznajdeni in propagirani dosežek v čebelarstvu ni mogel obetati uspeha. Novodobna spoznanja in iskanje novih naprednih poti so mogla voditi k uspehu le ob upoštevanju starih preizkušenih izkustev. Stara izkustva smo morali ceniti in jih upoštevati pri naših novih prizadevanjih. In tako je osnovni recept za uspeh povezava starih izkušenj z novodobnimi spoznanji.

Da bi mogli oceniti čebelo carnico nepristransko, smo morali upoštevati tudi še danes neizogibno naravno povezanost in odvisnost čebele od okolja, tj. vpliva podnebja in paše.

Krajevna navezanost čebelarja-vzrejevalca, ki je omejen na majhen prostor ali skrajno visoka poraba pri spremembah, krmski nadomestki in mnogo drugega so poti, ki dajejo odbiri in preizkušanju vedno znova le kratkotrajne podatke o uspehu.

Čebela carnica izhaja iz jugovzhodnega prostora, iz tako imenovanega balkanskega prostora in se je razširila proti severu. Ta raznolika pokrajina je dala čebeli carnici s časom tiste osnovne lastnosti, na katere znamo danes paziti in jih ceniti.

Iz spoznanja, da se je carnica mogla prilagoditi najrazličnejšim rastlinskim in klimatičnim oblikam, je naša postaja ustanovila preizkusne čebelnjake na ozemlju s premerom 300 km. Ostra, na padavinah bogata predalpska cona ozemlja Ötscher in na padavinah revna vinska četrt Avstrije, imenovana tudi stepna cona, so značilnosti v temelju različnih stojišč.

Za stojišča smo poiskali take lege z ugodno pašo in ugodno klimo, kakor tudi lege s skrajno borno pašo in neugodno klimo. Čebelje družine smo imeli v prostornih nakladnih enotah, kakor tudi v srednje velikih panjih in v malih panjih.

Namen je bil, preizkusiti sposobnost carnice na prilagoditev, spoznavati njene lastnosti in z dodatno vodeno kombinacijo v kombinatu s čebelo carnico dobiti z mutacijo dragocene dedne posredovalce.

Da bi spoznali pravilnost svojega vzrejnega dela, sem napravil študijsko pot v prvotno ozemlje carnice in našel sem potrdilo, da ima carnica neprecenljivo gospodarsko vrednost in velik rezervoar dedne zasnove.

Za preizkus odpornosti proti zimi smo morali poiskati izredno neugodna zimska stojišča, da bi dobili uporabljive primerjalne rezultate.

Potem ko smo postavili potrebna preizkuševališča in je tako bila dana možnost, da bi se pri ekstenzivnem načinu držanja izkristalizirali posredovalci dednosti, je bil položen temeljni kamen za začetek vzreje. Le z intenzivno resno odbiro in preizkušanjem na prostranih ozemljih je bilo mogoče dobiti uporabne izsledke.

Da bi spoznali tudi druge čebelje pasme in hkrati mogli preizkusiti uporabne primerjalne podatke, sta bili na naši postaji testirani tudi rumena italijanka in temna nigra.

Da smo mogli doseči enakovredne in objektivne primerjalne vrednosti, smo si preskrbeli čist vzrejni material teh ras in si sami vzredili za preizkusne družine potrebne matice. Na naši plemenilni postaji Ötscher, ki je bila testirana s cordovansko čebelo in ustreza vsem zahtevam, sta bili čisto selekcionirani tako italijanska čebela kot tudi čebela nigra. Te nigra- in italijanske družine so bile podvržene enakim preizkusom kot carnica družine z maticami različnih carnica rodov, kot tudi carnica kombinacij.

V triletni preizkusni dobi morajo carnica družine povsem ustrezati. Vpisi v rodovnik in v karton proizvodnosti morajo očitno pokazati, da je mogla doseči pri majhni porabi nadpovprečni uspeh. Vsakdanje laboratorijsko delo na priznavanju znakov, ki je temu sledilo, je potrebno za potrditev, da matica 100 % ustreza vrsti svojega rodu.

Tako kot so nerazdružljivi in medsebojno odvisni matica, trot in čebela delavka, so potrebni za doseg uspešnega rezultata v vzreji harmonična ubranost dejavnikov izhodiščne baze, vzreja in popolno parjenje.

Pri vzreji upoštevamo ravno tako tisto pot, ki nam jo je pokazala narava, da lahko dosežemo samo en uspeh, če lahko črpamo iz obilja vsega.

Za izdelavo in nego matičnikov so potrebni zelo močni redniki z velikim številom čebel dojlj. S času primernim krmljenjem z medom bodo ti redniki neovirano od vremena polnovredno gojili njim ustrezno število matičnikov. Oblika vzreje je lahko raznovrstna. Vsak vzrejevalec mora biti več bodisi za presajanje jajčec, bodisi za prenašanje mladih žerk. Za kvaliteto doraščajoče matice je odločilen harmoničen sestav rednika in pripravljenost, da čim bolj neguje matičnik.

Prav tako važno kot pravilna temperatura in vlaga pred in po poleženju matice, je tudi to, da ima matica pri poleženju okoli sebe v pomoč množico čebel delavk.

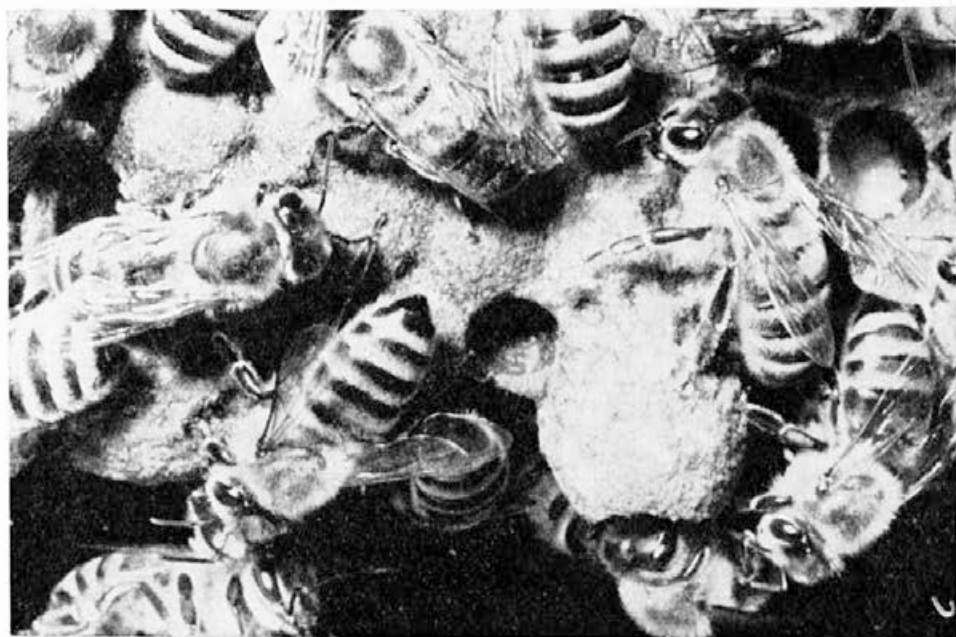
Kako važno je, da čebele pripravljajo izlečenje matice, dokumentiramo tudi v našem filmu.

Potrebni so večsatni plemenilnik, napolnjen z mladimi čebelami, ki so bile v ta namen pripravljene, sveže satje, tekoča krma in temperiran pripor v temi, da prinesemo mlado matico v zdravi, odporni mladi družinici na plemenilno postajo.

Na naši postaji delamo več kot 10 let s trisatnim plemenilnikom. V 3 male satnike vstavimo satnice, za hrano damo tekočo mešanico medu in sladkorja. V tridnevnem temperiranem temnem priporu bodo mlade, neobrabljene čebele, ki smo jih za polnitev plemenilnikov posebej zredili, povsem dogradile skupno 814 cm² ploščine in tekočo hrano znosile v sate.

Na plemenilni postaji stoje hramčki raztreseni po zemljišču na betonskih podstavkih.

Zaradi racionalizacije v lastnem obratu in zaradi poenotenja avstrijskih plemenilnih postaj sem predlagal avstrijskemu čebelarскому vodstvu, da bi trisatni

Mlada matica bo zdaj zdaj rojena

Foto: Janez Skok

leseni plemenilnik, ki se je v času več kot 10 let zelo dobro obnesel, dali na trg plemenilnik iz umetne snovi.

Obravnavanje z Avstrijsko zvezo čebelarjev, Zveznim zavodom za čebelarstvo in z deželnimi čebelarskimi šolami je zaključeno in avstrijski plemenilnik, trisatni hramček iz umetne snovi, bo v prodaji od 1. maja 1971.

Kot prednost trisatnega plemenilnika iz umetne snovi nasproti izvedbi iz lesa, navajam nižjo nabavno ceno, odpadlo impregniranje, kajti zaradi stalne preprečitve vlažnosti umetne snovi je odveč zunanje impregniranje zoper vremenske vplive; ravnotako je plemenilnik iz umetne snovi povsem vodotesen in zelo primeren za krmljenje s tekočino. Nepotrebno je pokrivanje hramčka, znatno zmanjšanje teže olajša ravnanje pri prevozu in znatno boljša toplotna izolacija daje največje poroštvo in gotovost za biološko ravnovesje male družinice.

Potem ko postavimo plemenilnike po prostoru plemenilne postaje, pridemo do najvažnejšega dejavnika — parjenja.

Uspeha ne zagotavljajo samo velik radij plemenilne postaje in število postavljenih trotarjev, temveč so osnovni pogoj za popolno oploditev močni, harmonično sestavljeni trotarji, ki ustrezajo njihovi rodovni vrsti.

Župnik Christ je že pred 200 leti postavil osnovno načelo, da so le močne družine rentabilni nabiralci medu. Kot vzrejevalci pravimo mi, le močne družine so lahko tudi dobri trotarji.

Sele čebelje družine z več kot 50.000 čebelami ustrezajo zahtevanim pogojem. Zadostna razpoložljiva paša je podlaga vsakemu čebelarjenju.

Uporaba zdravilnih sredstev mora biti za vzrejni obrat tabu. Krmljenje kemičnih snovi ali antibiotičnih preparatov ustvarja pri čebelah nenaravne razmere. Posledica je, da so podatki odbire in preizkušanja zabrisani in nepravilni.

Pri trotarjih moramo nenehno skrbeti za tekoče medeno krmljenje, kajti le najboljše negovani troti bodo zares vitalni in zanesljivo jamčijo popolno parjenje mlade matice.

Krajevna zaprtost plemenilne postaje in krajevno ugodna klimatična lega, kakor tudi potreben brezčebelji radij plemenilne postaje, sta dodatno odločilna, da moremo doseči zaželeni vzrejni namen.

Ali je mogoče, da vzredimo čebelo, ki ustreza našemu zaželenemu gospodarskemu in vzrejnemu cilju?

Pod pogojem, da je mogoče preizkušati veliko število primerjalnih čebeljih družin v najekstenzivnejši obliki oskrbovanja na številnih različnih stojiščih, ki imajo nasprotno razmere okolja, ustvarimo izhodiščno bazo, da lahko dobimo zaželene in sposobne nosilce dednosti.

Vsa bitja na naši zemlji imajo znotraj svoje vrste nosilce dednosti neverjetne vitalnosti in prilagodljivosti. Narava z njenimi različnimi okolji in spremembami ustvarja tedaj položaj, da je moglo obstati le tisto, kar se je moglo najbolj prilagoditi življenjskim pogojem. Pri vseh živih vrstah, bodisi pri človeku, živali ali rastlini, je število dednosti pod 10 %. Pri naši čebeli carnici smo mogli najti, da je ravno tako 10 % nosilcev dednosti, ki nam kot dragoceni posredovalci dednosti predstavljajo tiste garante, za katerimi stremimo pri vzreji.

Najznačilnejši znaki tistih vzrejnih družin, ki izstopajo, so visoka, vitalna zmogljivost in nadpovprečna prilagodljivost; dalje dolgoživost, ki posebno odlikuje vse člane skupnosti, s čimer se lahko vsakokrat potrebna skupna množina čebel v kratkem času podvoji.

Priznavanje čebele carnice glede na kubitalni indeks nam kaže po znakih zelo veliko izenačenost in nam omogoča, da jasno spoznamo pripadnost k njihovi rodovni vrsti.

Priznavalni razpon indeksa kaže zelo enakomerno in ozko določeno vrednost vrste. Popolnoma enaka po enakomerni in ozko omejeni krivulji indeksa je tudi krivulja porabe. To pomeni, da nam odgovarjajoči tip carnice po indeksu kril kot tudi po porabi nazorno kaže enakomerno izenačenost. Dokaz in logika kažeta pravo pot.

Ali je mogoče ustvariti umetno pasmo s križanjem različnih pasem in z umetnim osemenjenjem?

Čebelarjeva želja, da bi ustvaril super čebelo, mora ostati utopija. Ljudje lahko dosežemo tehnično popolnost in s čudeži tehnike dosežemo druge planete; vendar pa se pokaže naša nezmožnost pri posegih v biološko stvarnost in tudi s popolno tehniko ni mogoče ustvariti novo čebeljo vrsto.

Obstoječe čebelje pasme so imele za njihovo različno obnašanje do okolja in paše ter za prilagodljivost na razpolago dolgo dobo. Če označimo danes čebelo kot eno naših domačih živali, moramo dodatno vendar ugotoviti, da je čebela v nasprotju z vsemi drugimi našimi domačimi živalmi obdržala svojo prvotno obliko nespremenjeno, da je povsem navezana na naravo in je od nje tudi popolnoma odvisna.

1000 let obstoja čebel je kratek čas, za nas ljudi pa dolga doba.

Ob spoznanju tega dejstva moramo vzrejevalci z biološko pravilno oskrbo čebel in s preprosto odbiro iskati in koristiti tiste dragocene posredovalce dednosti, ki so za nas opazni. S tem, da danes zelo dobro poznamo življenjske navade čebele carnice, nam je mogoče dobiti z dobro vajo zanesljivo spretnost pri vzreji dragocenih in polnovrednih matic.

Pri razmnoževanju in vzreji večjega števila matic moramo zelo paziti na vsakokratno poreklo vzrejnega gradiva.

Matice, ki smo jih dobili z analitično odbiro, smemo najožje medsebojno pariti le omejeno po presoji vzrejevalca. Vzreja v ozkem krvnem sorodstvu pripelje vzrejevalca prej ko slej v zagato, ko neizogibno pride do nezadovoljstva.

Večkratno parjenje matice s poprečno udeležbo 10 trotov nam nakazuje pot biološkega ravnovesja v naravi.

Tehnična popolnost v umetnem osemenjevanju omogoča, da zadostuje množina semena dveh trotov za napolnjenje matičje semenske mošnjice.

Pri parjenju v zraku pride v semensko mošnjico matice le nekako 10 % semen udeleženega trota.

Zato je pri sorazmerno majhni količini semena posameznega trota z udeležbo več trotov pri parjenju vendarle dosežena večja množina semen raznih posredovalcev dednosti in v tem je skrivnost narave in ključ za pot naše vzreje.

Ustanavljanje in ureditev vzornih plemenitih postaj z ustreznim številom visokovrednih trotarjev je eden najvažnejših pogojev v območju carnice.

Držanje in obdržanje različnih dragocenih carnica linij v rezervatih carnice je za odbiro najvažnejša naloga.

V novejšem času dosežejo mnoge skupnosti ljudstev z združevanjem in kooperacijo njihovih gospodarskih interesov boljši življenjski standard.

Ta misel naj bi navdala tudi nas vzrejevalce carnice in napotila, da najdemo pot sodelovanja.

Izmenjava vzrejnih matic, njih preizkušanje in iz tega izhajajoča izmenjava izkušenj, sodi k naprednim spoznanjem.

Če se bodo vsi vzrejevalci iz območja carnice zavedali teh prednosti in se bodo nesebično posvetili smotrni vzreji carnice, se otrekli marsikatero tradicije in se osvobodili trgovsko pohlepnega kulta osebnosti in lokalnega patriotizma, bomo imeli s čebelo carnico prav velike uspehe.

Napredni in gospodarsko misleči čebelarji iz daljnih celin bodo spoznali prednosti čebele carnice in priznali ter zahtevali potrebne čiste carnica matice od poklicnih in zaupanja vrednih vzrejevalcev.

Če je pred 30 leti pionir egiptovskega čebelarstva, vzrejevalec Rashad uvozil carnica matice iz Jugoslavije, nam to kaže, da je bil Egipt s svojo prastaro kulturno zgodovino v čebelarstvu zelo napreden in da je spoznal visoko gospodarsko vrednost čebele carnice.

Sin vzrejevalca matic Rashada, dr. Salah Rashad, ki je profesor na kmetijski fakulteti univerze v Kairu, si je zadal nalogo, preizkusiti in testirati čebelo carnico v severno afriškem prostoru.

Natančne preiskave z različnimi čebeljimi pasmami, ki jih je izvedel dr. Rashad in več kmetijskih fakultet v Egiptu so dokazale, da čebela carnica daleč prekaša druge čebelje pasme.

Med dr. Rashadom in našo postajo obstaja 6 let dobro sodelovanje, s čimer bodo ustvarjena za čebelo carnico širom po svetu nadaljnja ozemlja.

Medsebojna zamenjava matic in dolgoletni poizkusi so dali dragocene podatke o prilagodljivosti in načinu obnašanja carnice.

Skrajno nasprotne razmere okolja in paše v zvezi z vzporedno potekajočo odbiro so jamstvo za objektivne in polnovredne rezultate.

Za doseg optimalnih donosov pri majhni porabi carnice je tudi panj važen dejavnik.

Posredovanje izkušenj odličnih čebelarских veličin iz preteklosti naj nam bo vzgled.

Pod cesarico Marijo Terezijo lahko pokaže Avstrija na prvo čebelarско šolo na svetu.

Vodja čebelarске šole Anton Janša je bil z nalaganjem kmečkih panjev v male stolpiče prvi borec za nakladni obratovalni sistem v Avstriji.

Pred 70 leti je botrovala avstrijska čebelarška šola na Dunaju avstrijskemu panju s širokimi sati. Za zgled je služilo ameriško pridobitno čebelarjenje.

Z avstrijskim panjem z 12 satniki s širokimi sati dajo v plodišču 88.000 celic. Ta velikost plodišča ustreza povsem zahtevam naše čebele carnice in družina se lahko razvija vedno ustrezno z vsakokratnimi razmerami. Število naloženih medišč se ravna vedno po vsakokratni razpoložljivi hrani.

Enostavna izdelava panjev in preprost način nastavljanja omogočata, da tudi v srednjeevropskem prostoru lahko en moč upravlja 500 čebeljih družin. Z nekaj primernimi, namenu ustrezajočimi pregledi med spomladanskim razvojem, z dobrim izkoriščanjem gradilnega nagona vidimo, da smo storili dovolj za gospodarno obratovno porabo. V smislu pravilne oskrbe čebel menimo, da vsako pregledovanje čebeljih družin po razporedu vsakih 9 dni čebele moti in da to ni primeren način čebelarjenja.

Ta ravnokar na kratko opisani način čebelarjenja pa je možen le z ustrezno odbrano čebelo carnico v avstrijskem panju s širokimi sati ali nekem tej obliki podobnem nakladnem panju.

Z raziskovanjem izvora in zadržanja naše čebele, s poskusi parjenja, dolžino leta troto in z naukom o dednosti, ki ga iz tega izvajamo v zvezi s primernim testiranjem in preizkuševalnim postopkom smo mogli doseči, da nam čebela carnica zagotavlja pri majhni porabi kar največji gospodarski uspeh.

Prevedel:
Boris Modrijan

Zusammenfassung:

Zur Erreichung eines Erfolgesresultates heißt das Grundrezept Kopplung alter Erfahrungen mit neuzeitlichen Erkenntnissen, sowie die harmonische Abstimmung der Faktoren Ausgangsbasis, Aufzucht und Vollpaarung.

Zur Prüfung und Auslese sind eine große Anzahl von Vergleichskolonien, extensivste Haltungsform, eine Vielzahl unterschiedlicher Standplätze mit gegensätzlichen Umweltverhältnissen die Ausgangsbasis um geeignete Erbräger ermitteln zu können.

Die 10 % Elite der Erbräger charakterisiert hohe, vitale Leistungskraft, überdurchschnittliche Anpassungsfähigkeit und besonders auszeichnende Langlebigkeit aller Gemeinschaftsmitglieder. Zuchtköniginnen dürfen nur beschränkt engst untereinander gepaart werden.

Musterbelegstellen mit entsprechender Vielzahl hochwertiger Vätervölker, die Haltung und Erhaltung verschiedener wertvoller Carnica-Linien und die Auslese ist wichtigste Aufgabe in den Carnica-Reservaten.

Engste Zusammenarbeit der Carnica Züchter aller Völker sowie der Austausch von Zuchtköniginnen und derer Erprobung und der daraus erfolgende Erfahrungsaustausch zählt zu den fortschrittlichen Erkenntnissen.

Ko se v svojem dopisu dne 5. t. m. gospod Wolfgang Singer zahvaljuje za gostoljubljen sprejem, še sporoča:

»Naša povezanost in skupni interesi za čebelo carnico naj bi bili start za skupno delo vzrejevalcev carnice, ki se pričinja. S to mislijo se še enkrat povračam na naš razgovor, ko Vas pristrčno vabim na obisk. Če mi boste sporočili čas in število udeležencev, Vam bom pripravil dvodnevni program z eno prenočitvijo.«

Vabimo čebelarje, predvsem vzrejevalce, ki bi se želeli udeležiti tega poučnega obiska pri vzrejevalcu Wolfgangu Singerju v Purgstallu a. d. Erlauf, da se nam prijavijo do 15. aprila t. l. Pripominjamo, da sprejema v sezoni zaradi zaposlenosti pri svojem čebelarstvu ekskurzije samo enkrat mesečno.

DODAJANJE MATIC PO METODI FRANCA KIRARJA velečebelarja iz Hrence v Malečniku pri Mariboru STANE SAJEVEC

Franco Kirar je izmed mnogih originalnih rešitev v svoji prek 60-letni čebelarji praksi dognal tudi povsem samostojen način dodajanja matic, ki vsaj do danes ni zabeležen, da bi bil znan. Njegovo bistro oko je dognalo, da čebele ne obletavajo rastline črnega bezga (*Sambucus nigra*) in iz tega je sklepal, da ta rastlina vsebuje čebelam odvrtni duh ali snov. Vedel je tudi, da domači kis ali razredčena očetna kislina pomirjujoče deluje na čebele, če si ž njo natre roke, da čebele ne pikajo.

To dvojje ga je navdihnilo za praktične poizkuse in je pričel pridobivati iz mladih poganjkov in listov, ki jih je zvezal ali zmencal in stolkel v gospodinjskem možnarju, ekstrakt črnega bezga (*Sambucus nigra*) v količini kavne žličke ali tudi več in to razredčil v domačem vinskem kisu in tudi ta je bil poprej razredčen v razmerju 1 : 1 z navadno vodo. Taka koncentracija domačega kisa s primesjo ekstrakta iz mladih listov ali vršičkov črnega bezga se je izkazala po daljših eksperimentih kot najprimernejša kopel, v kateri je okopal vsako matico s po nekaj čebelami. Dodal jih je čebelji družini v okrogli cevasti matičnici domače izdelave s tremi do štirimi čebelami — spremljevalkami, ki so bile prav tako okopane v isti tekočini kot matica. Matičnica je bila na enem koncu zadelana z zamaškom iz papirja, na drugem pa z zamaškom iz medno sladkornega testa, katerega recepti za pripravo so napisani v slehernem čebelarjem učeniku.

Tako zaprto matico s tremi do štirimi čebelami — spremljevalkami je pripenjal z žebličkom na sat blizu zalege ali mesta, kjer je poprej odstranil staro matico.

Povedal je, da so tako dodane matice, ki so imele obvezno pristrizeno levo krilo za 1/3, čebele prav vse sprejele in to ob kostenju paši, za katero praktiki pravijo, da je najmanj ugodna za kakršen koli poseg v gnezdo panja, zlasti pa za zamenjavo matic. Največ matic, kolikor jih je dodal v enem dnevu, je bilo 185 in od tega je bila sprejeta domala sleherna. Le tu in tam je v svoji dolgoletni praksi opazil, da čebele niso sprejele posamezne matice, ali pa je kako drugače izginila.

Tako dodane matice so bile 100 % sprejete, razen v zelo redkih izjemah, za katere pa ni mogel najti vzroka. Ko je matice dodajal, se ni več zanimal ali so bile sprejete ali ne. Njegovo velečebelarstvo je tik pred drugo svetovno vojno štel 750 gospodarskih plemenjakov, ki so bili na različnih pasiščih širom po Jugoslaviji in povsod se je ta način dodajanja matic obnesel skoraj 100 %. Po vojni je tovariš Kirar čebelaril z okoli 350 do 400 gospodarskimi plemenjaki in po 150 do 200 rezervnimi družinami v polovičarjih, imel je svojo plemenilno postajo za vzrejo matic uporabne vrednosti, ki jih je odbiral izredno strogo glede na čimvečji prinos medu in pasemsko čistost. Njegov večji panj je zahteval izredno plodne matice, saj je na 288 dm² satne površine v plodišču in medišču prostora za okoli 70.000 živali.

V ilustracijo naj zapišemo, da je bil ta njegov način dodajanja matic nekajkrat poizkus gospodarskega vohunjenja s strani takratnih vodilnih delavcev podjetja Agromel iz Ljubljane. Ni manjkalo nečastnih dejanj podkupovanja, navadnega vohljanja in celo upijanjenja Kirarjevega pomočnika s strani prej omenjenega podjetja in njegovih vodilnih delavcev, samo da bi se dokopali do strokovne skrivnosti dodajanja matic s strani avtorja Franca Kirarja, ki se je zavedal gospodar-

ske vrednosti tega svojega odkritja. Saj mi je leta 1961 dejal, da mu ta njegov način dodajanja matic prihrani letno v njegovem velečebelarstvu preko 100.000 starih din takratne vrednosti, ko je bila matica vredna le okoli 500 starih din. Bistvo uspeha dodajanja matic je v hitrosti in zanesljivosti tega postopka, ki ima izreden pomen v čebelarških veleobratih in pa pri dodajanju dragocenih selekcioniranih matic redke in posebne vrednosti.

Danes, ko je tovariš Franc Kirar že nekoliko rahlejšega zdravja, pravi, da bo iz svoje bogate čebelarške zakladnice, ki si jo je bogatil celih 60 let z vztrajnim proučevanjem literature in z lastno prakso, posredoval to znanje še svojim mlajšim čebelarškim tovarišem, ki jih to zanima.*

STRAHOTNE POSLEDICE STRUPENIH ŠKROPIV

JULIJ MAYER

Nadaljevanje

Reka Miramiči v kanadski pokrajini New Brunswick je znana kot najbogatejše drstišče lososov. Tako je bilo do leta 1953, ko so se na razvodju te reke prvič pokazali veliki jekleni ptiči, ki so spuščali za sabo sivo meglico. To so bile izredno drobne kapljice kemičnega strupa, da bi zaščitili iglavce pred nadležnim smrekovim zavijačem (*Choristoneura fumiferana*).

To je pravzaprav majhen metuljček, čigar ličinke objedajo iglice raznovrstnega drevja, včasih tudi do golega. V večjih množinah se pojavlja vsakih 30 let in leto 1953 se je ravno ujemale s to razvojno dobo. Zato se je kanadska vlada odločila za velikopotezno škropilno akcijo, v katero je vključila 60.700 km². Na tem območju so velike površine balzamovcev, neke vrste jelke, ki tvorijo surovinsko osnovo za njihovo celulozno industrijo. Letala so gozdovje preletavala v nizkem letu podolž in počez in pokrila vso pokrajino s sivo meglo, ki je počasi padala proti zemlji. Drobne strupene kapljice so prekrile iglice in vejice, vso podrast in slednjič pristale na tleh. Zastrupljene žuželke so popadale v vodo, kjer so jih vedno lačne ribice s slastjo lovile, se zastrupljale in poginjale. Voda je na gosto odnašala njihova trupla. Zastrupljen je bil ves letošnji zarod, od lanskega zaroda je ostala vsaka šesta ribica, drugih 64 % je poginilo. Od triletnih lososov, ki so se ravno pripravljali na potovanje proti morju, je ostala komaj tretjina. Podatki so točni, ker so ribiška društva iz celotnega porečja vrsto let vodila evidenco ribjega bogastva v svojih loviščih.

Zatiralno škropljenje se je ponovilo naslednje leto in še tretje leto. Razmere vodovja so se še poslabšale. Reka Miramiči je bila kot lososje drstišče dokončno uničena. Enako usodo so doživeli potoki in reke povsod, kjer so s kemičnimi škropivi zatirali gozdne in kmetijske škodljivce.

Vzporedno s to ribjo katastrofo se je odvijala ptičja tragedija pri morskih orlih. Srebrni morski orel je prekrasna ptica in je prebivalcem Združenih držav postala ponosni simbol njihove svobode.

Srebrni morski orel gnezdi v strminah zahodne obale na Floridi. Znameniti ornitolog dr. Ch. BROLEY že vrsto let obročka mlade orličje. Navadno je v 125 gnezdih svojega okoliša našel do 150 mladičev. Njegovo obročkanje je pokazalo, da je morski orel ptica selilka. Preživlja se izključno od rib. Njihova lovišča se

* Uredništvu pripominjam, da je bila njegova trajna želja, da bi to novost prvi objavil njegov domači čebelarški list. Upamo, da zastran tega ne bomo imeli težav, ker je zgodovina pokazala, da uredniki Slovenskega čebelarja v preteklosti niso bili dovzetni za Kirarjeve stvaritve.

raztezajo vzdolž atlantske obale proti severu tja do izliva reke Sv. Lovrenca. Ta reka zbira vodovje iz treh velikih kanadskih jezer, tvori znamenite Niagarske slapove in se v širokem rokavu izliva v Atlantik.

Morski orli so kmalu spoznali, da je zadnje čase v obalnem vodovju mnogo neokretnih rib, ki jih z lahkoto lovijo. Začela se je vesela pojedina, ki pa je bila za orlji rod pogubonosna. Neokretne ribe so bili zastrupljeni lososi. Kmalu nato so v gnezdiščih orlov opazili zaskrbljujoče spremembe. Iz nekaterih jajčec se mladiči niso izvalili. Naslednje leto nekateri pari sploh niso več gnezdili, mnoga gnezda so ostala prazna. Ornitologi so kmalu ugotovili, da je vsako leto manj mladičev v jatah morskih orlov, ko letijo proti severu na svoja lovišča. Kakor drozgi v Illinoisu, so odrasli morski orli postali neplodni zaradi kopičenja strupa DDT v njihovem tkivu. Tudi srebrni morski orli so zapisani neustavljivemu poginu!

Pač pošastna slika človekovega napredka!

Najbolj tragična ugotovitev pa je, da kemični strupi niso trajno učinkoviti. V začetku res ugonablajo škodljivce, toda kmalu se pokažejo primerki, ki jim strup ne more več do živega. Razvila se je rezistenčna vrsta škodljivca!

Sledi druga ugotovitev. Kemično sredstvo ni ugonobilo le škodljivca, ampak je pokončalo tudi vse njegove naravne sovražnike, ki so se v razvojnih dobah izoblikovali, da so ga obdržali v razumnih mejah in se ni mogel neomejeno razvijati. Sedaj te naravne zavore ni več in škodljivci se ob ugodnih razmerah nesluteno naglo in močno razvijajo ter povzročajo res občutno škodo. Kemik je sicer hitro pri roki in izdelava hujši strup, ki pa nima zanesljivega in trajnega učinka. In zavrteli smo se v začaranem krogu!

Po ugotovitvah Mednarodne unije za zaščito narave (IUCN) je zaradi uporabe strupenih zaščitnih škropiv obsojeno na popolno iztrebljenje 288 vrst sesalcev in 338 vrst ptičev.

Kam vodi tako stopnjevanje strupenosti zaščitnih sredstev? V jajcih s košjih farm so biokemiki že odkrili prve količine insekticida DDT. Ravno tako tudi v mleku z živinorejskih farm. Kako je to mogoče? In vendar leži odgovor na dlani. Poljedelec zavaruje svoj žitni pridelek s kemičnimi strupi pred glodalci. Žito hranimo v velikih skladiščih, silosih. Vendar ne sme ležati v visokih kupih, ker bi ga napadla plesen ali kaka druga bolezen. Zato skozi žito pihajo zrak, pomešan s fungicidnim plinom. Tako se vsakega žitnega zrnca prime neznatna količina strupa. Mlevska industrija pridobiva kot stranski proizvod otrobo, ki so pravzaprav skorjice žitnih zrn. Otrobi pa so iskana hrana za piščančje farme in za goveja in prašičja pitališča. Še pred leti smo ob pomarančah in limonah brali opozorilo: »Lupina ni užitna!« Danes tega ni več. Pa menda ne mislite resno, da plantažnik ne škropi več pomarančevcev in limonovcev? Z vsakdanjo hrano sprejemamo stalno neznatno majhne količine raznih herbicidov in insekticidov in to ne more ostati brez posledic. Te snovi so za človeško telo tujki, ki motijo normalni razvoj celic, posebno v tako imenovani zoritveni delitvi. Zato ni čuda, da rakasta obolenja tako naglo naraščajo. Doslej najočitnejši dokaz, kakšno škodo lahko povzročajo človeškemu rodu kemična sredstva, so tako imenovani *kon-ter-gan-ski* otroci. Njihove mamice so med nosečnostjo jemale pomirjevalne tablete. Sestavni deli tablet pa niso bili niti v laboratorijih niti praktično raziskani. Neka snov v pomirjevalnih tabletah je pokvarila skrivnostni ustroj, kako se celice razvijajo in delijo. Zato se celice doraščajočega bitja v materinem telesu niso pravilno razvijale in otroci so prišli na svet z okrnimi udi.

Že slišim vaše ugovore: »Kaj razpredaš privide razgrete fantazije!« Ne, prijatelji, to niso prividi, ampak gola dejstva, o katerih se lahko sami prepričate. Gotovo imate sami, ali pa vaš sosed, vrtiček, v katerem je nekaj vrst posajenih s krompirjem. Ob prijetni toploti majskih dni se na krompirjevih rastlinah po kažejo oranžni nestvori, ki objedajo liste. To so žerke koloradskega hrošča. In hitro je pri roki odslužena najlonska nogavica s pantakanom. Z njim potresamo ves krompirjev nasad. Že najmanjša količina pantakana zadostuje, da poginejo žerke koloradarja, pa smo rastlino tako radodarno posipali, da je že od daleč vidna, kot bi bila nočni strah, odet v belo rjuho!

Sedaj pa vas vabim, da si sami ogledate posledice tega »štupanja«. V teku leta dobro zasledujte, katera živa bitja boste našli na njivi pod krompirjevo. Posebno pazljivi bodite, ko boste na jesen izkopavali krompir. Dvomim, da boste v zemlji zasledili kaj življenja. Zemlja je zastrupljena — mrtva.

Sicer pa prinašajo v zadnjem času tudi naši dnevniki kratka poročila o zastrupljanju našega okolja oziroma narave. Polagoma se začnemo le zavedati, da so kemiki zagrešili usodno napako, ko so enostransko posegli v življenjsko skupnost narave.

Edina svetla točka v boju proti škodljivcem je spoznanje, da kemični zaščitni strupi niso dosegli namena, ampak ogrožajo človeški obstoj. Zato prodirajo biologi vedno bolj s svojo zahtevo, naj se škodljivci zatirajo v naravnimi biološkimi prijemi. V naprednih deželah že zatirajo rjavega hrošča, da samce sterilizirajo z rentgenskimi žarki. Malarične komarje privabljajo v električne pasti okoli zvočnikov, iz katerih odmevajo vabeči glasovi komarjevih samic. Škodljive metulje in molje pa uničujejo v pasteh, ki oddajajo spolne vonjave samic. Velikopotezni biološki prijemi pri uničevanju škodljivcev utegnejo vsaj deloma rešiti naravo okoli nas.

Literatura:

1. F. BRÜCKNER — Schädlingbekämpfung ohne Bienenschaden = Zatiralna akcija brez izgub v čebeloreji. Bienenvater 10/1970.
2. R. CARSON — Der stumme Frühling = Nema pomlad. Nemški prevod pri založbi Biederstein, München 1965.
3. Ing. M. KAČ in dr. ing. J. RIHAR — Katera kemična sredstva so za čebele posebno nevarna. Sl. Čebelar 7—10/1970.
4. Okužena zemlja. Članki v Delu oktobra 1970.

FRIPIS UREDNIŠTVA

V zvezi s strupenimi škropivi beremo v novejšem času naslednje: **Bonn** — Od sredine letošnjega maja bo v Nemčiji prepovedana raba praška DDT na poljih, v sadovnjakih in vrtovih. Prepoved velja za 16 kemičnih snovi za zatiranje rastlinskih škodljivcev. Za kršilce so predvidene kazni do 10.000 DM.

KONČNO SO SE TUDI PRI NAS ZGANILI. Res je, da ne zaradi čebel, bo pa v korist tudi čebelarjem in čebelarjenju. Tako beremo v Delu z dne 6. 2. 1971 pod naslovom Poseben zakon za pesticide:

»Na današnji seji (5. februarja) treh zborov zvezne skupščine za spremembo zakonodaje s področja kmetijstva, gozdarstva in vodnega gospodarstva je bilo sklenjeno, da bo treba čimprej sprejeti zakon o proizvodnji, prometu in uporabi pesticidov. Odlašanje s sprejetjem tega zakona in nenadzorovano uporabljanje pesticidov bi lahko imelo resne posledice za zdravje prebivalstva.

Pesticidi so kemične spojine, ki jih uporabljajo za uničevanje škodljivih mikroorganizmov, insektov, glodalcev, plevela itd. Nekateri od njih vsebujejo snovi, ki so strupene za ljudi, razstline in živali.

Bliza se pomlad in upajmo, da bomo doživeli premik tudi glede tega.

OPIS »MINI« ČEBELARSTVA

INŽ. FRANČEK ŠIVIC

V letošnji novoletni številki Slovenskega čebelarja predlaga France Guna, naj bi kdo v našem glasilu od časa do časa opisal kakšno večje čebelarstvo, ki jih v Sloveniji prav gotovo ne manjka, o katerih pa skoraj nič ne vemo. Mislim, da je to odlična ideja. Če mi bo čas dopuščal, bom skušal nekaj takšnih reportaž sam napraviti. Za uvod pa sem si izbral opis mini čebelarstva, ki se od navadnih malih čebelarstev zelo razlikuje in bo zato za naše bralce še posebej zanimiv.

Sestoji iz enega AŽ panja in enega polovičarja, poleti pa še iz treh ali štirih prašilčkov. Lastnik tega čebelarstva je Igor Francič iz Ljubljane. Zaradi zahrbtnje paralize je v glavnem navezan na dom, vso svojo skrb pa posveča svojim zvestim prijateljicam čebelarjem. Da so mu vsak trenutek dosegljive, jih ima kar na balkonu, od koder je lep razgled na prostrani vrt, na smreke ob hiši in na sadno drevje.

Zdajle na pomlad, ko se bo prebujala narava in ko bodo začele čebele prinašati obnožino, bo Igor vse sončne dni od jutra do večera preživel ob svojem malem čebelnjaku. Čez zimo je izlental svoj tip osmukača za cvetni prah in zdaj je že močno nestrpen, ker bi ga rad čimprej preizkusil. Pa še nekaj drugih izumov ima pripravljenih in jih bo reba letos preizkusiti v praksi. Če se bodo dobro obnesli, jih bo priporočil ostalim čebelarjem.

Bralci našega lista se verjetno še spominjajo razprav različnih avtorjev o višini sata, objavljenih pred nekaj leti. Prevladovalo je mnenje, da je AŽ okvir prenizek in da bi bilo morda dobro v jeseni satje postavljati v plodišču pokonci ali pa odstraniti matično rešetko in satje plodišča približati medišču, da bi družina prezimovala v dveh nadstropjih. V 3. številki Slovenskega čebelarja letnik 1969, stran 84, poziva JULIJ MAYER mlajše čebelarje in novatorje, da pogodijo najekonomičnejši način za uresničitev takega prezimovanja. Ko se je pojavil omenjeni poziv tov. Mayerja, je imel IGOR FRANČIČ rešitev problema že v rokah, uspešno opravljeni pa so bili tudi nekaj letni praktični preizkusi.

O tem je sicer lani Igor pisal v Slov. čebelarju, vendar se mi zdi potrebno, da ta njegov izum tu na kratko ponovim.

Da bi povezal sate plodišča in medišča v eno celoto, je predelal okvir z matično rešetko tako, da je samo rešetko možno hitro in z lahkoto odstraniti, medtem ko sam okvir ostane v panju (zato se imenuje stalni okvir). Tega čebele navadno tako prilepijo, da ga je le težko izvleči. Med plodiščnimi in mediščnimi sati nastane prazen prostor, visok približno 2 cm. Da bi omogočil čebelarjem lahek in

neoviran prehod med nadstropjema, je vložil Igor namesto matične rešetke tako imenovani distančni vložek. To je rešetka, ki jo sestavljajo okoli 8 mm debele letvice iste širine kakor satniki. Ta vložek položi na stalni okvir tako, da so letvice točno med satniki plodišča in medišča. S tem je naš problem rešen — hitro, enostavno in poceni. Čebele začno po tej spremembi nositi ves med v zgornji del medišča, matica pa ob dobri paši ali pa ob izdatnem špekulativnem krmljenju zalega razen v plodiščnih tudi v spodnjem delu mediščnih satov. Rezultat so močne družine na jesen.

Za časa prezimovanja je ves med nad zimsko gručo. Čebele ždijo na praznem satju in se počasi pomikajo za hrano vedno više.

Igor je ta svoj izum preizkušal več let. Lani ga je objavil v našem glasilu in vzbudil zanimanje zlasti ljubljanskih čebelarjev. Nekateri smo se odločili preizkusiti njegov izum na večjem številu panjev. Računam, da je letos tako zazimljenih najmanj 100 družin in da nam bodo rezultati kmalu znani. Kolikor se bo novi postopek izkazal za boljšega od dosedanjega prezimovanja v enem samem nadstropju, ga bomo vpeljali v stalno prakso.

Poudariti moram, da je razvil Igor vzporedno z izumom predelane matične rešetke tudi celotno tehnologijo, o kateri pa bo še sam pisal.

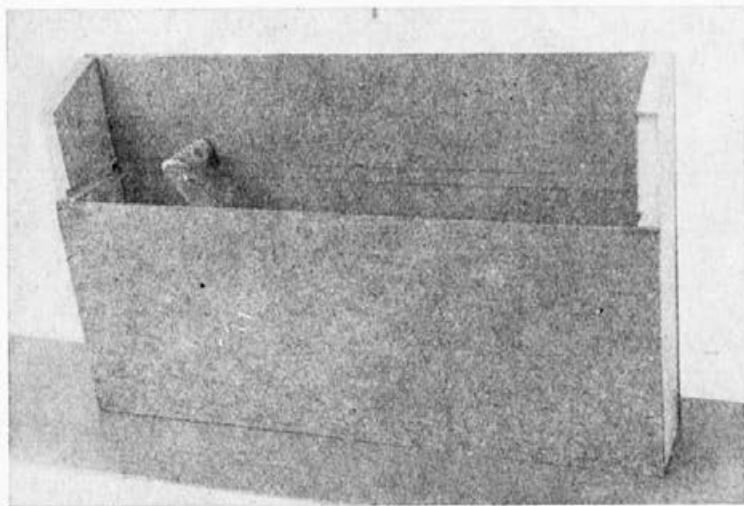

Foto: F. Šivic

Drugi njegov izum je pitalnik. To je v bistvu veliko leseno korito, ki ga vstavimo v panj namesto okenca. Prednja stena pitalnika popolnoma zapira plodišče.

Do raztopine imajo čebele dostop po mrežasti cevki, premera 16 mm. Vhod v cevko lahko čebelam poljubno zožimo ali razširimo, s čimer čebelam diktiramo, koliko hrane lahko vzamejo. Izkazalo se je, da zadostuje v poletni brezpašni dobi 1 do 2 del sladkorne raztopine na 24 ur. Bistvo tega pitalnika je v tem, da zagotovi čebelam nepretrgan dotok hrane v majhnih količinah. Taka paša, ki traja neprekinjeno dan in noč, sili matice, da dobro zalegajo tudi v času (od julija do septembra), ko začno čebelje družine že občutno slabeti. Krmimo lahko tudi med ajdovo pašo in to brez bojazni, da bi povzročili ropanje. Pitalnik napolnimo enkrat na teden ali na 10 dni s čim gostejšo raztopino. Ob minimalnem delu je uspeh zagotovljen.

Lani je izvedel Igor s tem pitalnikom še en poizkus. V avgustu in septembru je povečal obroke od 2 na 4 del na 24 ur. Čebele so en del raztopine porabile za zalego, drugi del pa so predelavale in shranjevale za zimsko zalogo. V jeseni so imele dovolj hrane, zato jim ni bilo treba prav nič dodajati, kakor je bil običaj prejšnja leta. In kakšno je bilo prezimovanje? Dobesedno brez mrtvic. O tem sem se nekajkrat sam prepričal. Medtem ko so se pri meni in pri drugih čebelarjih pojavljale številne mrtvice na bradah panjev, pod njimi in v snegu okrog čebelnjaka, nisem pri Igorjevih dveh panjih zapazil niti ene same mrtve čebele.

Ali bo ta poizkus postavil na glavo vsa dosedanja navodila, naj v jeseni dodajamo čebelam zimsko zalogo v večjih količinah? Odgovor nam bo morda znan že prihodnje leto ob tem času, ko bomo izvedli krmljenje z malimi količinami sladkorne raztopine na večjem številu panjev.

Morda bo našel kdo tale ugovor: Igorjeve čebele so prezimovale samo na sladkorju, čebele drugih čebelarjev pa deloma tudi na hojevcu, mani ali kostanjevcu. Temu lahko takoj odgovorim, da je v našem okolišu še nekaj neprevaževalcev prezimovalo samo na sladkorju, pa so kljub temu imeli precej mrtvic.

Gornji pojav si lahko preprosto razložimo. Krmljenje z večjimi količinami (1 do 2 litra na večer) čebele zelo izčrpa, zato so zimske izgube velike. Nasprotno pa je glede krmljenja v malih količinah, ko počasi dopolnjujemo zimsko zalogo in hkrati zelo stimuliramo zaleganje.

Foto: F. Šivic

Igor se zelo intenzivno ukvarja z vzrejo matic, seveda v omejenem obsegu. Tekom let je z bistrim opazovanjem ugotovil, da ima vsak matičnik določen krog oskrbovalk, eden večje število, drugi manjše; nekatere matice so torej že kot ličinke privilegirane. Kasneje se ločijo bolj negovane matice že na zunaj po velikosti od svojih slabše negovanih sestic.

Dober vzrejevalec bo seveda takšno odkritje upošteval pri svojem delu.

Še nekaj zanimivih poizkusov, ki jih je izvedel Igor, bi lahko naštel: npr. zdravljenje noseme s huminskimi kislinami iz šote itd., vendar se bojim, da bo moj članek preobširen. Sicer pa bo o svojih poizkusih sam še bolj natančno poročal v Slovenskem čebelarju, vsaj tako mi je obljubil.

VOSEK — POMEMBEN ČEBELJI PROIZVOD

Radijsko predavanje
LOJZE KASTELIC

Poleg medu je vosek nedvomno najpomembnejši čebelji proizvod. Čebele ga potijo iz posebnih žlez — voskovnic — med obročki na spodnji strani zadka v obliki majcenih, snežnobelih luske. Te luske, katere poprej s pomočjo čeljusti zgnetejo v primerno obliko, uporabljajo kot odlični gradbeni material. Z njim gradijo svoje satovje, z voščenimi prizidki ga pričvrščajo na strop in stene panja, z voščenimi pokrovcji pa pokrivajo v sate nanešeni med ter v satih zabuljeno čebeljo zalego.

Sate, prizidke in pokrovce imenujemo s skupnim imenom — voščine. Voščine zbiramo skozi vse leto z izrezovanjem, prirezovanjem ter čiščenjem satovja in prizidkov. V voščinah je večji ali manjši odstotek čistega voska, katerega izločimo iz njih s pomočjo taljenja, kuhanja ali luženja. Najmanjši odstotek voska imajo voščine iz starih, počrnelih satov, največji pa pokrovci, prizidki in novo satje. Voščine, kakor tudi rezervno satje, moramo hraniti v zaprtem prostoru, katerega moramo večkrat pliniti z žveplenim plinom, paradiklorbencolom, ocetno kislino ali podobnim razkužilom proti voskovnemu molju, katerega ličinka nam lahko v primeru nepazljivosti uniči v zelo kratkem času vso zalogo voščin ali rezervnega satja, posebno v toplih dneh.

S pridobivanjem voska iz voščin se človek ukvarja že od pradavnih časov. Vosek je s pridom uporabljal predvsem za svečavo pri verskih obredih, služil pa je tudi kot važna surovina pri pripravljanju raznih zdravilnih maž, obličev ter loščil. Zlasti v srednjem veku je bilo pridobivanje voska zelo čistan in imeniten posel, kajti nekateri verski predpisi določajo obvezno svečavo voščenih sveč med verskimi obredi, bogastvo in imenitnost gospode pa so cenili po številu voščenih sveč, ki so gorele med večernimi zabavami. Zato ni čudno, da se je po skoro vseh evropskih deželah razvil močan obrtni ceh svečarjev in medicarjev, ki po moči in veljavi ni prav nič zaostajal za cehom pekov ali mesarjev.

Na posebnih čebelarjskih sejnih, ki so jih prirejali v več krajih po Slovenskem takoj po ajdovi paši, so svečarji in medicarji pokupili tisoče panjev čebel. Prepeljali so jih v svoje delavnice, kjer so po navadi čebele z žveplanjem pomorili, med iz satovja iztisnili ali izcedili, satovje pa prekuhali v vosek. Voščine so najprej namakali v vodi, nato so jih kuhali v velikih kotlih in vrolo brozgo vlivali v velikanske stiskalnice.

Z iztiskanjem vrele brozge so skozi slamo, s katero so obložili stene, iztisnili vodo s pomešanim raztopljenim voskom v podstavljene posode. Med hlajenjem je v teh posodah vosek splaval na vrh vode in se strdil v lep, zlatorumen kolač čistega voska. Pred uporabo so vosek po navadi še prečistili z večkratnim taljenjem. S posebnimi obličji so ga potem zrezali v tanke oblance, ter ga na velikih lesah belili na soncu toliko časa, da je dobil zopet svojo prvobitno snežnobelo barvo. Šele tako obeljenega so potem rabili za izdelavo sveč in raznih pripravkov.

Pridobivanje čistega voska iz voščin s kuhanjem in stiskanjem je še danes najbolj razširjeno. Sicer so pri posameznih čebelarjih precej v rabi razni topilniki, sončni, električni, parni, nekateri priporočajo celo sokovnike, vendar je izločanje voska iz voščin s pomočjo topilnikov primerno le za manjše količine, kajti izplen je ponavadi precej manjši, kot pri kuhanju. Večji izplen dobimo z luženjem, vendar je tak postopek prezapleten in predrag za splošno uporabo.

V novejšem času izpodrivajo pri splošni uporabi, posebno pri izdelavi sveč, pravi čebelji vosek, razni drugi, cenejši voski. Najpogostejši so takoiimenovani zemeljski voski s svojima značilnima predstavnikoma parafinom in cerezinom. Poznamo pa še rastlinske voske, voske kaparjev in celo sintetične voske. Ti voski v marsičem nadomeščajo pravi čebelji vosek, vendar je za nekatere izcedke in pripravke primeren le čisti čebelji vosek. Posebno v farmaciji in kozmetiki je nezamenljiv. Največ čebeljega voska pa porabijo čebelarji sami za izdelavo satnic. Tudi za te je potreben čist vosek, kajti čebele na satnicah, ki so narejene iz ponarejenega voska le nerade dograjujejo celice. Če pa sate le potegnemo, se celice kaj rade deformirajo, zlasti pri vrhu, kajti taljivost ponarejenega voska je za nekaj stopinj nižja kot pri čistem.

Nimamo podatkov, koliko voska pridelamo v naši republiki, toda če predpostavimo, da ga pridelamo na panj 30 dkg — kar ni pretirano — nam izračun pove, da znaša pridelek od 120 tisoč panjev okrog 36.000 kg v približni vrednosti 100 milijonov starih dinarjev, kar predstavlja pomemben prispevek k našemu narodnemu gospodarstvu. S proizvodnjo ne krijemo vseh potreb in ga moramo uvažati. Z uvedbo nekaterih novih prijemov v čebeloreji pa bi pridelek voska lahko znatno povečali. Prav tako bi z dobro organizacijo odkupa in kuhe voščin rešili marsikak cent voska, katerega nam uničijo že v voščinah razni škodljivci,

zlasti ličinke voskovnega molja. Mnogo voska propade tudi v odvrženih tropinah zaradi nestrokovnega kuhanja in taljenja.

Da bi si povečal pridelek voska, mora čebelar paziti, da ne zamudi trenutka, ko nastopi v čebelji družini gradilni nagon, kar se zgodi spomladi, ko se približuje družina višku svojega razvoja. Takrat mora imeti dovolj prostora za graditev, sicer spuščajo čebele luske izpotenega voska kar na tla panja. Prostor za gradnjo priskrbimo čebelam z dodajanjem satnic, z gradilnim satnikom, v preprostih panjih pa z izpodrezavanjem satja. Precej voska pridobimo tudi z rednim čiščenjem prizidkov.

Poleg skrbnega čuvanja voščin je potrebno, da jih čimprej tudi skuhamo, ali oddamo v kuho. Voščine, ki so se nabirale preko leta, ne smejo čakati pomladi, kajti takrat jim preti nešteto nevarnosti, da nam propadejo. Za kuhanje je najprimernejši zimski čas, ko je dovolj časa, da organiziramo skupinsko kuhanje. Le s skupinskim kuhanjem večjih količin bomo iztisnili iz voščin največji procent zlatorumenega pridelka.

Spomladansko
resje nudi prvo
izdatno pašo
in obnožino

ENOSTAVNO OJAČEVANJE NAREJENCEV

Ob formiranju narejencev se pašne čebele zelo hitro vrnejo v svoje matično gnezdo. V narejencu ostanejo samo mlade čebele, ki niso sposobne vzdrževati v panju normalne temperature, krmiti zalego, donášati svež nektar, obnožino in vodo ter braniti gnezdo pred roparicami. To nenormalno stanje zelo neugodno vpliva na lastnosti prihodnjega pokolenja čebel.

Da bi tako stanje v narejencu izboljšali, vzamemo iz močnih družin, predvsem tistih, ki so pred rojenjem, eden ali dva medena sata s čebelami in jih prislonimo poševno k panju narejenca. Ko čebele začutijo šibkost in duh tuje družine, naberejo na satu med in gredo postopoma v panj.

Opazili so, da se je tem manj čebel vrnilo v svoj matični panj, čim dalj časa so ostale na medenem satu in čim počasneje so šle v panj narejenca.

Ojačanje je treba izvesti pozno zvečer, ko čebele praktično prenehajo letati.

Razdalja, na katero je treba postaviti sat s čebelami od žrela, je odvisna od velikosti žrela in moči narejenca. Čim manjše je žrelo in čim šibkejši je narejenec, tem bližje k žrelu je treba postaviti sat s čebelami in nasprotno. Pri narejencu, ki ima zalego na štirih satih, postavimo sat s čebelami 15 cm od žrela. Čebele morajo zapustiti sat v 20 do 30 minutah. Sat ne smemo postaviti predaleč od žrela, ker bi sicer čebele ne začutile duha čebel iz panja in bi ostale na satu vso noč.

Na ta način lahko brez tveganja ojačujemo poleg narejencev tudi rezervne in slabe družine. Kot je znano bo čebele s polnimi mednimi golšami spustila v panj vsaka družina.

Kot vidimo, je metoda zelo preprosta. Paziti je treba pri tem le na to, da ne pustimo medenih madežev.

Pčelovodstvo 4/69
prev. L. Klun

ŠE O PREDMETIH ZA ČEBELARSKI MUZEJ

STANE MIHELIC

V eni izmed prejšnjih številčk sem napisal, kaj bi iz dobe čebelarjenja z nepremičnim satjem sodilo v čebelarski muzej. Omenil sem panje in čebelarsko orodje tistih časov. Danes bi prav tako na kratko dopolnil tisto, kar sem že v začetku omenil o panjih s premičnim satjem.

Nekako sredi 19. stoletja je doživela čebelarska tehnika velik skok. Iznajdba satnika (1845), izdelava satnic (1857), točila (1865) in matične rešetke (1877) — vse to je povzročilo v čebelarstvu tako rekoč pravo revolucijo. V zvezi s tem so pri nas zrasli novi panji kot gobe po dežju. Eni od teh so bili le predelani domači ljudski panji, tako imenovani dzierzonzirani panji ali dzierzonovci (Poljak Dzierzon je uvedel v svojih panjih satno letvico). Med prve od teh sodi Pinčev ali kobariški panj (pred l. 1850). Potrebno bi bilo pogledati po čebelnjakih okoli Tolmina, Kobarida pa vse tja do Bovca in Trente, zlasti po vasicah na levi strani Soče; verjetno bi se še našel kak tak panj. Sam se spominjam, da sem med drugo svetovno vojno še videl neke v bližini vasi Krn in tudi drugod panje, ki bi utegnili biti Pinčevi, kajti podobni niso bili nobenim drugim meni znanim panjem. Tudi glede Dolenčevega panja, čeprav se ni tako na široko uveljavil, bi kdo v Vipavski dolini verjetno še kaj vedel. Sumperjeve in Porentove panje so brezplačno delili po vsem Kranjskem in tudi drugod po slovenskem ozemlju. Ohranjene so celo nekatere pobotnice tistih, ki so jih prejeli. Torej sledi ne manjka in verjetno bi se našel kakšen Porentov panj zlasti v okolici Škofje Loke, Poljanski in Selški dolini, Sumperjev pa zlasti na slovenskem Koroškem tostran ali onstran meje. Mimo teh, po ljudskih panjih narejenih, so se začeli udomačevati še tuji. Pravih Dzierzonovih panjev doslej nisem zasledil nikjer, čeprav vemo, da so jih nekateri slovenski čebelarji imeli, pač pa tako imenovane Ambrožičeve (Ambrožič, čebelarski trgovec iz Mojstranc) z dunajsko in nemško mero. S temi niso čebelarili samo na Gorenjskem, ampak — kolikor vem — vsaj še tudi na Dolenjskem. V ribniški okolici so čebelarili napredni čebelarji v njem na splošno vse do uveljavitve AŽ-panja. Prav gotovo teh panjev tudi danes ne bo težko iskalcem najti.

Dunajske panje, ki jih je vneto propagiral naš štajerski čebelarski učitelj Jurančič, je treba iskati po Štajerski, zlasti v Slovenskih goricah. Kmalu po drugi svetovni vojni jih je bilo še na pretek po teh krajih v značilnih, prav zanje prirejenih paviljonih. Tudi na te paviljone bi bilo treba obrniti pozornost.

Po mednarodnem čebelarskem zboru v Bruslju l. 1897 so začeli napredni čebelarji uporabljati veliko mero satnikov (10 dm²). Tudi pri nas so v tem času nastali novi panji z veliko mero satnikov (Pavlinov panj, Virientov, nadalje tuji, kakor Langstrothov, Dadantov, Gerstungov, Kuntschev, Droyjev, Sträulijev). Kuntscheve panje sem videl l. 1954 v čebelnjaku v Stranskih Makolah na Štajerskem še naseljene; Gerstungov, Droryjev in Sträulijev panj pa v čebelnjaku pok. trgovca s čebelami Strgarja. Že tedaj sem predlagal Čebelarskemu muzeju v Radovljici, da jih odkupi. Vendar jih danes ni videti med razstavljenimi panji.

Vse te panje je po letu 1910 začel izpodrivati AŽ-panj, vendar pa je bilo po statistiki (Majer) še l. 1934 na Slovenskem nad 1000 dzierzonovcev, dunajskih nad 8000, Kuntschevih idr. čez 5000, Neiserjevih 4523, Boczonadyjevih 923, Gerstungovih 500 itd. Res je od takrat preteklo že 35 let in več, a vsi ti panji menda le niso zgoreli v pečeh.

Zlasti v zvezi z AŽ-panjem bi bilo potrebno pri zbiranju upoštevati tudi razne izboljšave in predelave, nadalje panje polovičarjev, eksportne ipd. Nikakor ne

smemo pozabiti na Kirarjeve panje in zadnji Znideršičev poskus z okvirnim panjem. Nekaj takih okvirnih panjev je še v mojem čebelnjaku v Lavrici. Tudi opazovalni panji, razni prašilčki idr. panjiči za vzrejo matic morajo dobiti svoje mesto v muzeju.

V zvezi s panji s premičnim satjem je prišlo do veljave tudi novo čebelarско orodje, bodisi res novo ali pa staro, prilagojeno novim panjem. Tu pridejo v poštev nove matičnice, strgala, vsipalniki, kozice, kadilniki, noži, pitalniki, slamice in njih izdelava; gradilniki, nadalje različne vrste satnic, priprave in načini njih izdelave, vrste razstojišč za satnike, vrste matičnih rešetk (pločevinaste, izdelane iz žice, iz lesenih paličic, iz stisnjene lepenke; načini zbijanja satnikov, žičenje, vdelava satnic, priprave za kuho voščin (stiskalnice, platnene vreče idr.), razno-vrstna točila, čistilniki za med in vosek. Glede točil bi pripomnil, da so še posebej zanimiva lesena, doma izdelana z različnimi vrstami gonil.

Verjetno nisem naštel vsega, kar se bo pri iskanju še našlo in bo dragoceno za naš čebelarški muzej. Zlasti nisem omenil vsega tega, kar so po svojih zamislih izdelali posebni ljubitelji čebel, ki so imeli žilico za umetniško oblikovanje (panji v obliki stavb, raznih oseb itd.). Toda to ne pomeni, da taki izdelki ne sodijo v muzej, saj prav le-ti kažejo še danes živo ljudsko ustvarjalnost.

Prvo doslej poznano podobo čebelnjaka s pokladami poznamo iz Valvazorjeve knjige »Slava vojvodine Kranjske«.

Čebelnjak s pokladami je stal na grajskem vrtu na Igu pri Ljubljani. Na risbi je jasno viden čebelnjak v desnem kotu vrta.

Več o tem bomo še poročali.

Uredništvo

ČEBELARSTVO, KI SI GA JE VREDNO OGLEDATI

FRANCE GUNA

Iz malega raste veliko.

»Golo Brdo« — lepo slovensko ime za prijazen delček naše domovine med gozdnimi pobočji, zelenimi travniki in plodnimi njivicami, nedaleč od Ljubljane! Kdo bi si mislil, da se bo našel v neposredni bližini mestnega hrupa in vrvenja tako tih in miren kotiček! Noben šum ne drami blažene spokojnosti, le srebrn studenček si tu ali tam v hladni senci zacinglja skrivnostno pesmico, veseleč se svojega rajskega domovanja.

Tu je torej Bukovškova domačija, tu je kraljestvo njegovih čebelic, ki prinašajo veselje in zadovoljstvo, srečo in blagoslov marljivemu našemu človeku. — Ljubljančanom, ki v zgodnji pomladi radi delajo izlete v okoliške hribe, je ta svet kolikortoliko znan, večini Slovencev je neznan, čebelarji pa vemo zanj iz našega glasila. O Bukovškovem čebelarstvu se namreč zadnja leta vedno pogostejše govori, glas o njem pa sega tudi preko naših meja v tujino. Nič čudnega torej, če smo si ga Zagorjani zaželeli поблиže ogledati ter v ta namen organizirati poučni čebelarski izlet na Golo Brdo.

Bilo je lepo nedeljsko jutro konec julija preteklega leta, ko smo z našimi vozili krenili v romantično savsko sotesko. Pot je lepa in kratkočasna. Dobro uro ob Savi navzgor — in že smo bili preko Ljubljanskega polja v Medvodah, kjer so nam pokazali odcep v stransko dolinico. Toda naše oči so se zdaj zaman ozirale, da bi zagledale kje kako »golo« brdo. Na desni in levi so nas namreč ves čas spremljala sočnozeleni pobočja, dokler se nismo znašli pred hišno številko devetnajst — pri Babniku, kakor se že od nekdaj po domače reče tej kmetiji.

Golo Brdo spada pod župnijo Preska pri Medvodah ter pod občino Ljubljana-Siška. To je precej raztegnjeno naselje, ki zajema štiri območja: Brdo, po katerem je vzeto skupno ime, Jama, Babni dol in Graben. Že ta imena nam povedo, da je ta svet po svoji površinski oblikovitosti precej razgiban: hribi in doline, kar bi moralo biti za uspešno čebelarjenje vsaj na prvi pogled dosti ugodno. Vasi niso tesno strnjene, kot je to v ravninah. Hiše so precej razmaknjene, oddaljene druga od druge ali celo razkropljene, kar je sploh značilno za naselitve v hribovitem svetu. Tudi o Bukovškovem domu bi veljala kitica:

Prelepo je res na deželi,
kjer hiš'ca na samem stoji,
okol' so pa travnik' zeleni,
to mene najbolj veseli.

Vendar pa to ni kaka »hišica«, temveč »hiša«, ki je svojčas veljala kot graščina, v kateri je živel kmečka rodovina Babnikov. Toda njihova prostrana posest s površino preko 100 ha je bila pozneje na drobno razprodana. Del tega posestva je v izmeri 3,5 ha ob tisti priliki kupil s hišo in gospodarskim poslopjem stari oče sedanjega gospodarja Alojzija Bukovška. Po rodu je bil iz Brezovice pri Ljubljani. Tako torej so prišli na to zemljo Bukovski, ki so tu zdaj preko 100 let.

Sedanjega gospodarja pa je že v rani mladosti zgrabilo trdo življenje. Njegov oče (tudi Alojz), ki se je leta 1912 poročil z Ano, roj. Pečnik iz Medna ter istega leta prevzel domačijo, je moral na vojsko ter leta 1916 padel na tirolski fronti. Tako je mati ostala sama z dvema sirotama — s hčerko Marijo in sinčkom Lojzetom. V težkem položaju se je poročila vdruči, a hiša je dobila slabega gospodarja, ki je domačijo skoraj upropastil. O koliko so se po očimovi smrti trudili in žrtvovali vsi trije — mati in doraščajoča otroka, da so dom rešili in ohranili! Vsa Lojzetova mladost je bila le delo, skrb in trpljenje. Edini svetli žarek, ki je posvetil vanjo, so bile čebele. Takole govori o njih:

»Spomladi na cvetni petek bo 40 let, odkar sem začel čebelariti. Še nikdar v življenju nisem bil tako srečen kot takrat, ko sva šla s pokojno mamo v Zapoge k župniku Koželu po čebele. Kar vrelo je v meni od samega veselja. Ko sva se peljala skozi Hraše, sva se ustavila pri čebelarju Silvestru Štirnu, ki je bil po poklicu kolar. Ta mi je naredil moj prvi AŽ-panj, katerega sva odpeljala v Zapoge, da je župnik vanj prestavil čebeljo družino. Nazaj grede sva v Hrašah založila še 200 cementnih strešnikov za uljnjak, ki ga pa še nikjer ni bilo. Ko sva pozno zvečer prispela domov, sva čebele postavila pod kozolec.«

Začetek čebelarjenja ni ravno lahek. Odkar imamo moderne panje, se zahtevajo investicije, ki so za povprečnega delovnega človeka že kar občutne. Danes niti kranjč ne bi bil

več poceni. Tiste čase (l. 1931) je stala čebelja družina brez satja v medišču 300 din, prazen AŽ-panj pa 230 din, skupno torej 530 din. To je bil pa že kar lep denar. Lojze ga ni imel. Moral si ga je izposoditi, seveda v trdni veri, da mu ga bodo čebele pomagale vračati. Usmilil se ga je dobri Premožetov ata in mu posodil celih 1000 din, ker je potreboval tudi za strešnike. Toda stavil mu je pogoji: »Da boš priden, da boš rad delal in ubogal mamo.« Fant je gotovo zelo močzato držal besedo, saj ga je božji blagoslov zelo lepo spremljal skozi življenje. — Izposojeni denar je vrnil pošteno, toda ne kmalu. S čebelami je začel, ko je bil star kakih 15 let, denar pa je vrnil šele, preden je šel k vojakom. Kakorkoli se je trudil in se pehal za zaslužkom, — vse je šlo za čebelarstvo. Od leta do leta je dokupil še kake prazne žnideršiče, orodje itd. S svojimi skromnimi prihranki si je najprej kupil Janšev »Nauk o čebelarstvu«, a so morali nekaj še mama dodati.

Gradnje čebelnjaka se je lotil prvo zimo, toda z revnim orodjem, ki ga je našel na podstrešju, ni šlo lahko. Kostanjeve lege in smreke sušice je tesal pod kozolcem, vezal pa je na podu po načrtu iz Janševe knjige. Do Jurjevega je uljnjak že stal na vrtu. To je bil prvi uljnjak na tej domačiji, zakaj tudi Babniki, prejšnji gospodarji, niso gojili čebel. — Zdaj se je začelo pravo čebelarjenje! S sestro Micko sta kupila od Brcetovega očeta v bližnji vasi vsak še po enega kranjiča. Čebelice so rojile in v jeseni je bilo zazimljenih že pet plemenjakov. Začedajoč se, da so zgodnji roji le v loncu, je čebele spomladi izdatno krmil in tako mu je število družin rastlo, kolikor so le dopuščala denarna sredstva za nabavo praznih panjev.

Takole je rasel
Bukovškov
uljnjak v dolžino

Kakor vsakega začetnika, tako je tudi njega trlo vprašanje satja, satnic in voska. Brez tega pač ni sodobnega čebelarjenja. Toda v tem pogledu marsikdo dolgo ne pride na zeleno vejico. Satnice so bile vedno draga stvar, ki še danes občutno bremenijo naša čebelarstva. Zato je Lojze zajahal star bicikel, križaril z njim po bližnji Gorenjski, se oglasil pri tem in onem čebelarju, se končno vrnil s težkim nahrbtnikom voščin, skuhal vosek in — vprašanje satnic je bilo rešeno. Nič čudnega torej, če je pri toliki vnemi, podjetnosti in vztrajnosti imel v treh letih že kar 21 žnideršičev v uljnaku. — Seveda pa je pri vsem tekkel tudi čas: iz dečka je postal odrasel fant — mladenič.

Pri tolikem številu plemenjakov mu ni manjkalo rojev. Že leta 1933 je vsadil v več panjev po dva roja, enega v plodišče, drugega v medišče. Negoval jih je zelo skrbno. Razen celotnih satnic je dobil vsak roj po dva izdelana sata, krmil pa jih je tako krepko, da so v desetih dneh dogradili vse satnice. Bilo jih je veselje pogledati. Prvci so bili že lepo zaleženi, a nad zalego se je spenjal venec, zanešen s hrano.

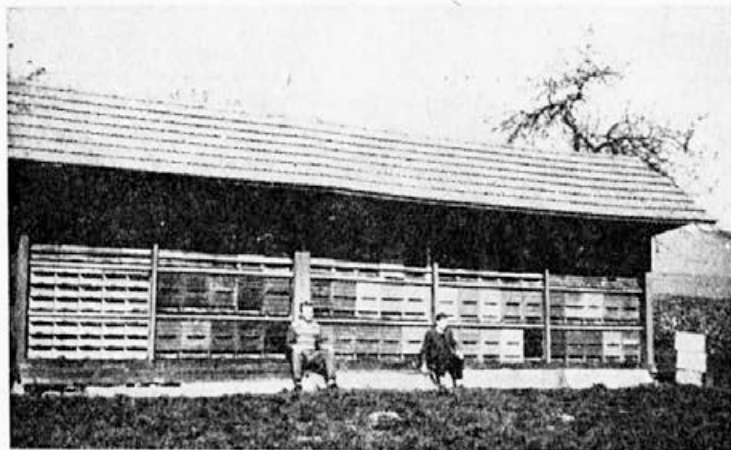
Odslej je začel misliti na selekcijo. V tem pogledu je bil izredno natančen, strog in dosleden. Sam pripoveduje: »Ker sem imel dovolj čebeljih družin, sem že jeseni 1933 po končani ajdovi paši izločil vse kar ni spadalo v moj čebelnjak. To so bile družine, ki so zastajale v razvoju, v donosu medu ali v kateremkoli drugem pogledu. Posebno pozoren sem bil na bastardne družine, tj. na čebele z rumenimi obročki. Prvi ukrep pri odbiri sivke je ravno ta, da izločamo bastardna plemena.«

Velikega pomena za ves nadaljnji razmah Bukovškovega čebelarstva je bilo njegovo srečanje s pokojnim Janom Strgarjem, znamenitim nekdanjim izvoznikom kranjske čebele in matic. Ta je imel svoje čebele v ajdovi paši pri Jermanu v Hrašah. Tam je Bukovšek prvič govoril z njim. Želel je pač kaj več zvedeti o trgovini s čebelami in maticami. Končno ga Strgar vpraša, če bo kaj podiral. »Odkupim vse, kar imaš odveč,« je rekel, »samo, da bodo čiste sivke.« Dogovorila sta se za tri gôle roje — ometence, katere mu je poslal v mesecu oktobru. Strgar je bil s čistostjo pasme zelo zadovoljen. »Le tako naprej!« ga je pohvalil, ko sta pozneje prišla skupaj. »Od tebe bom pokupil vse, kar boš imel. Drugo jesen pridem k tebi kar sam po gôle roje — ometence.« Omenil je tudi, da odkupi vse matice in obljudene kranjiče že med letom — kolikor bi jih pač imel.

Za podjetnega in delavoljnega Lojzeta si boljše in bolj učinkovite stimulacije ne moremo misliti. Trgovina s čebelami — kaj boljšega! Saj je že prej večkrat mislil na to. Zato se je pa ob prvem srečanju toliko mudil pri Strgarju! Saj je kar »vlekel« iz njega informacije in navodila, kakor sam pripoveduje o sebi. Pa je bil tudi čas za to — čas ugodne konjunkturo, ki se pa včasih kar na hitro ustavi. Zato: »Kuj železo, dokler je vroče!« Urno na delo! — Za Bukovškovo čebelarstvo se je začela nova doba. Treba se je bilo usmeriti za novim ciljem.

V zimi 1933—34 si je naredil 40 prašilčkov — dvosatarjev lastnega sistema, ki jih še danes s pridom uporablja. Satnik je približno polovico nižji od žnideršičevega, v katerega gresta torej točno dva taka polovična drug nad drugim. Naslednjo zimo je naredil 60 kranjičev enotne originalne Strgarjeve mere 30 cm × 16 cm × 70 cm. V kranjiče je vsajal družce, prvice pa v žnideršiče in polovičarje. Vsako jesen po končani ajdovi paši je sledilo redno odbiranje: matice slabih družin in križank so bile odstranjene, žival pa pridržana. Kar je bilo kvalitetnega, a za zazimljenje v domačem uljnaku preveč, je vzel Strgar. Poslovne zveze med njim in Bukovškom so bile zdaj že docela vpeljane in ustaljene.

(Dalje prihodnjič)

Danes je
Bukovškov
ulnjak dolg
10 m

SPOROČILO

Avstrijska zveza čebelarjev je dne 28. 2. t. l. sporočila naši Zvezi, da želi neki čebelarski mojster v Avstriji sprejeti mladega našega čebelarja, ki bi želel pri njem delati.

Mojster ima lep, velik čebelarski obrat z okoli 300 čebeljimi družinami. Mladi čebelar bi se mogel tako pri njem mnogo naučiti. Nudi mu prosto stanovanje in oskrbo ter 2000 šilingov mesečno.

Mladi čebelar, ki bi bil pripravljen vabilo sprejeti, naj se takoj javi naši Zvezi.

Iz tajništva Zveze

ČEBELE V »ŠKRNICLJU«

JOZE BREZAN

Nekaj panjev čebel sem imel tudi v Strunjanu. Odkar sem namreč začel čebelariti, me spremljajo povsod. Nabavil sem jih kar na orožnih vajah in sem posedal pri njih, kadar sem imel čas, to je bilo navadno samo po kosilu. Po končanih vajah sem jih odpeljal kot prtljago na polici potniškega vlaka. Seveda sta bila samo dva kranjiča.

Ko sem lani junija meseca prišel v Strunjanu s kopanja okrog tretje ure popoldan, da bi odšel v Ljubljano, sem na sosedovi jablani zagledal roj, ki je zletel iz mojega čebelnjaka. Nobenega praznega panja nisem imel več, zato me je roj, kolikor sem ga bil vesel, spravil v zadrego, kam naj ga vsadim. Mimogrede naj povem, da je v Strunjanu odličen spomladanski razvoj čebel do vključno kostenjeve paše, potem se pa takoj začne krmljenje, ker čebele zaradi običajne suše ne dobijo nobene paše več.

Ker nisem imel nobenega panja, roj pa je bilo treba nekam vsaditi, sem vzel kar kartonsko škatlo v velikosti $25 \times 25 \times 25$ cm, izrezal ob dnu žrelo, ometel čebele v škatlo, jo zaprl in zvezal z vrvice ter jo postavil v čebelnjak na stalno mesto, vendar tako, da je spodnji panj, na katerega sem postavil škatlo, služil za brado. Škatlo sem primerno obtežil, da je ne bi odnesel ali prevrgel veter, ki včasih tam piha z veliko močjo.

Komaj sem čakal, da je minil sledeči teden, ko sem spet prišel v Strunjan in prinesel s seboj rezervni panj. Upal sem, da me bodo čebele v škatli počakale. Zelo sem se razveselil, ko sem zagledal, da čebele iz škatle zelo lepo izletavajo. Ko sem jo odprl, sem imel notri kaj videti. V vsem prostoru je bilo izdelano lepo, belo satje, v dveh satih pa je bila že tudi zalega in jajčka ter nekaj medu in obnožine.

Škatlo sem odstranil, na njeno mesto pa postavil panj. Vse satje sem z nožem izrezal in po dva in dva izdelana saticka vtrl v žice normalnega okvira AŽ panja. Ker je bilo satje še zelo mehko, je bilo vtiranje v žice okvirja zelo lahko in sem ga vtrl tako, da sem ga nalahko drgnil po napetih žicah do sredine sata. To vtiranje se mi je zelo lepo posrečilo. Okvirje s saticki sem nato postavil v sredino panja, poleg njih pa neizdelane satnice. Čebele, ki so po izrezanju satov še ostale v škatli, sem stresel v panj. Vsa ta operacija čebel ni veliko motila, ker so tudi po njej zelo lepo izletavale iz novega doma. Ko sem ogledoval nato prazno škatlo, sem videl, da so obgrizle skoro vse notranje stene tako, da se je videla rebra stena. Skrajni čas je torej bil, da sem papirnato škatlo zamenjal s panjem.

Čez teden dni sem spet prišel k čebelah. Z veseljem sem ugotovil, da so lepo zlepile prejšnje sate, začele s izdelovanjem novih satnic, matica je odlično zalegala, čebele pa so pridno nosile med in obnožino.

Operacija se je torej posrečila in tudi papirnata škatla lahko začasno nadomesti pravi panj, če ni drugega pri roki. Kljub temu pa mi je nek hudomušnež kasneje večkrat očital in me dražil, da imam čebele kar v »škrniclju«.

NEKAJ ČEBELARJEVIH SPOMINOV

s prevažanja na akacijevu pašo

I. ZUNKO

Prva leta po vojni sem se pogosto oglašal v Slov. čebelarju, nekaj časa sem bil celo član uredniškega odbora pod urednikovanjem pok. Rojca. Zadnja leta mi je pa črnilo usahnilo. Ko pride starost, moči popuščajo. Pritegnem pa našemu spoštovanemu Francetu Guni: Tudi meni je navzlic vsem listom, ki jih prejemam, Slov. čebelar najljubše branje. Danes bom napisal nekaj spominov, zabavnih zgodbic iz časov mojega prevažanja čebel na paše. Dogodilo se je marsikaj, toda vsega ni mogoče popisati.

Nekoč smo bili s čebelami na akaciji ob kolenu reke Vipave pri Mirnu. Tam sem našim lahko pokazal še dobro vidne strelske jarke in vhode v kaverne, od koder smo v novembru 1917. začeli korakati peš vse do rek Piave in Tagliamento, kjer je šele Italijanom uspelo zaustaviti naš pohod. Nazaj grede je vozil našo skupino avtoprevoznik Aleksander S. iz Renč. Vgrajen je imel posebno močan motor, kabina za štiri osebe, volan na desni. Že, ko smo nakladali, je začelo pršiti, potem je pa pritisnila burja z dežjem. Naša druga skupina je tri ure čakala v Ajdovščini, ker je bila nevarnost, da se vozilo prevrne. Naš voznik je pa prehiteval vsa osebna vozila in s tem zmanjševal nevarnost prevrnitve. Ze po poti smo se dogovorili, da v Postojni ustavimo in gremo na črno kavo. Za voznikom je

sedel Zagore, za menoj pa Tine. Dogovorjeno je bilo, da skočita dva na desno, dva na levo iz kabine. Avto je ustavil nekaj metrov od vhoda v gostilno. Kar planili smo zaradi dežja in burje pod streho. Tineta ni bilo. »Bo že prišel, gotovo se mu je kam mudilo.« Ker ga le ni bilo, sem šel pogledat v stranišče. Tudi tam ga ni bilo. Nerad sem šel na dež k vozilu. Kaj sem videl? Tine je visel skozi okno kabine in se mučil s kljuko od vrat, da bi jih odprl. Ko je zagledal mene, je rekel: »K...be, ste me zaprli, jaz pa ven ne morem. Vi žrete v gostilni, jaz pa tu crkavam od žeje«. Pri izstopanju je bil namreč nekoliko počasen, burja je pa zaloputnila vrata, da jih ni mogel odpreti. V gostilni me je potem na vse pretege hvalil kot svojega rešitelja iz zapora. Od Postojne do Planine smo se potem vsi štirje na glas režali tej dogodivščini.

Ko smo nekoč v Subotici ob vrnitvi s paše nakladali čebele s traktorja na vagon, so mi naši rekli: »Mi bomo že sami zložili panje v vagon, ti pa napiši tovorni list in plačaj v pisarni prevoz.« Dolgo je trajalo, predno sem v pisarnah tovarnega kolodvora opravil vse formalnosti. Ko sem prišel ven, našega vagona ni bilo več pred skladiščem, pa tudi v bližini ga ni bilo opaziti. Ker sem bil prvič tam, sem povprašal tri premikače, kje bi utegnil biti vagon s čebelami. Ti falotje so mi pokazali čez dva tri tire, kjer da stoji naš vagon. Ko sem prišel tja, me je naenkrat napadlo troje psov, ki bi me bili zares ogrizli, da sem se le premaknil. Že sta pritekla dva oborožena čuvaja z žepnima svetilkama. Zšel sem namreč na območju žitnega skladišča. Komaj sem jima dotolmačil, da nisem tat, temveč pošten državljani SFRJ. Rešil me je še sveži tovorni list, ki sem ga držal v roki. Ta dva sta mi potem pokazala tir, kjer se je zbirala kompozicija brzotovornega vlaka za Vinkovce.

Na nekem pasišču akacija ni toliko medila, da bi morali točiti. Sicer se pa s kamionom in po asfaltu lahko vozi tudi dobro medene panje, dočim morajo biti za na vlak iztočeni. Gospodinjji smo rekli, da bomo kupili med pri sosednjem čebelarju in ji ga dali, kolikor smo dolžni za stojišče. Ona pa ni marala medu od tega čebelarja, češ, da že ve, kak med ima in da hoče naš sveži med. Kaj sedaj? Rekli smo ji, naj nam da posodo za med, da bomo ometli nekaj satov in jih šli stočit k čebelarju v sosednjo vas. Rekli smo še, da naj nobeden ne hodi blizu, ker da bodo čebele hude, ko bomo ometali. Nato smo nekaj brkljali okrog panjev, naložili »zaboj s satjem« v avto in hajd k že omenjenemu čebelarju. Tam smo spili nekaj litrov dobrega vipavca. Ta čebelar nikoli ni vzel od nas denarja za vino. Potem smo kupili med za gospodinjjo in se vrnili. Tako je bil volk sit in koza je ostala cela.

Rad se spominjam tistih časov, lepo je bilo, ko smo prevažali na akacijo v Podravino, Subotico, Mursko Soboto, k Novi Gorici, pa na žepek v Liko, kjer je bil tu pa tam ukraden kak panj iz skladišča. V vasi Lukovac, obč. Rasinja (Podravina), smo imeli nekoč sedem rojev hkrati v zraku. Rad se spominjam prevaževalcev Ljubljancanov, pok. Jelnikarja, še živečih Ježka, Grudna, Kalčiča, ki so našo skupino pravzaprav vpeljali na prevoze na proge.

V našem društvu nas je bila cela rešta prevaževalcev. Lani so prevažali samo še trije, štirje, pa še ti pravijo, da ne bodo več. Klasičnih potniških vlakov z »lukumatijo«, ki je na vmesnih postajah pobirala vagona s čebelami na naši progi, ni več; vlak na električno vleko vagona s čebelami ne vzame. Prevoz s kamioni v oddaljene kraje je pri sodanji ceni medu več kot riskanten. Tu so še druge nevšečnosti, kakor npr. obvezno osemkratno plinjenje v krajih, kjer se pojavlja pršiča, obvezno pošiljanje čebel in zalege na pregled v veterinarski zavod. Kdor ima npr. 50 panjev, mora natočiti vsaj 100 kg medu, da bo lahko plačal samo pregled zalege. Vemo, da je samo v prevažanju naša perspektiva, toda sedanje razmere so nam vse prej kakor naklonjene.

V naših vrstah je malo mladih ljudi, vsi vemo, da se mladina za čebelarstvo ne zanima. Z nami starimi bo izumrl tudi sedanji klasični način čebelarjenja. Priti bo moralo nekaj novega, sodobnejšega. Naš način čebelarjenja ni prav nič v skladu z današnjo dobo hlastanja za velikimi dobički in obogatitvami. Je že tako na svetu. Včasih so blago prevažali parizarji, danes se prevažna v kontejnerjih.

SREBROVI IONI SO POGUBNI ZA KLICE NOSEME

V. V. RODIONOV, J. A. SABARSOV

Zdravljenje čebeljih družin obolelih za nosemo se je doslej odlagalo na pomlad, to je na obdobje, ko je bolezen dosegla izredno ostro obliko. V tem času je čebele praktično nemogoče ozdraviti.

V poletju, ko so v gnezdu take razmere, ki so neugodne za razmnoževanje klic-povzročiteljc te bolezni, se družina okrepi, vendar jo v naslednji zimi doleti ista usoda.

V zadnjem času so začeli uporabljati čebelarji v borbi proti nosemi tako imenovano srebrno vodo. Posebnost te vode je v tem, da le-ta obogatena z ioni žlahtne kovine, pridobi močan dezinfekcijski učinek. Za razliko od drugih dezinfekcijskih sredstev je srebrna voda pogubna za patogeno (nalezljivo) mikrofloro in neškodljiva za celice organizma. Čebelarji, ki krmijo nosečave čebelje družine s sirupom, pripravljenim s srebrno vodo, dosegajo spodbudne rezultate.

Delovanje antibiotikov, ki jih doslej uporabljajo v borbi z nosemo je, kot je znano, kratkotrajno. Zdravilni sirup izgublja svoje lastnosti po enem ali dveh dneh. Sirup pripravljen s srebrno vodo pa je poguben za mikrofloro ves čas, dokler se z njim hranijo čebele.

Z uporabo vode, obogatene z ioni srebra, je čebelarjem dana možnost prenesti borbo z nosemo s pomladi na jesen, to je v tak čas, v katerem se polagajo osnove ugodnega zimo-
vanja čebel in visokega donosa v naslednji sezoni.

Srebrno vodo pripravimo takole: mehko vodo (deževnico) ali prekuhamo trdo vodo, iz katere so se izločile mineralne soli v usedlino, nalijemo v steklen litrski kozarec in vanjo potisnemo dve elektrodi iz čistega srebra. Na elektrodi priključimo električna vodnika (le-ta se ne smeta dotikati vode). Prosta konca vodnikov priključimo na pole novega baterijskega vložka za električno žepno svetilko. Ko sklenemo tokokrog, se iz srebra začnejo izločati tako imenovani ioni — naelektreni delci, sestavljeni iz atomov srebra. Po preteku nekaj sekund postane voda rahlo motna. Čez pet do šest minut je treba tokokrog prekiniti — voda je nasičena s srebrom. Na ta način je mogoče pripraviti toliko srebrne vode, kolikor je potrebno za pripravo sladkornega sirupa. Sladkorni sirup je uporaben za dopolnitev manjkajočih zalog krme ali za zameno gozdnega medu.

Če so imele družine prej grižo, pa so se ob posebno ugodnih vremenskih in pašnih pogojih okrepile in zase pripravile zadostno zalogo medu, odvezamemo po glavni paši del medu, v zameno pa damo 4—5 kg zdravilnega sirupa. Zelo važno je, da čebele nanosijo to krmo v sredino gnezda, kjer bo družina prezimila.

Pčelarski savez SR Hrvatske, Zagreb, Heinzelova 55, je izdal 3. knjigo Male knjižnice, brošurico »Upotreba meda u kućanstvu.« Cena 50 par. Brošurico z zanimivo in aktualno vsebino toplo priporočamo. Pri naročilu 50 brošuric nudi izdajatelj 20 % popusta.

Tajništvo

OSEMENJEVALNA POSTAJA

Nemške čebelarke zveze že deluje. V prvem letu so izvežbali sodelavce in so že lahko oddali 240 umetno osemenjenih mladih matic. Lani so se povezali s čebelarskim inštitutom Bir Bou Rekba v Tunisu. Tam deluje dr. BRETCHKO, znani strokovnjak s čebelarke šole v Gradcu. Osemenjevalni postaji se je tako posrečilo, da odda lahko osemenjene matice že v začetku maja, ko se vzreja matic doma šele prav začenja. Neka-

teri čebelarji so sicer poslali reklamacije, češ mlade matice so postale kmalu trotove. Vendar je zanimanje za umetno osemenjene matice zelo veliko, ker so jih reklamanti zopet naročili. Poleg tega je še drugih naročil toliko, da zavod ni mogel zadovoljiti vseh čebelarjev. V letu 1970 so namreč že oddali 600 osemenjenih mladih matic.

Dr. F. RUTTNER v ADIZ 1/1971.

J. M.

PRIPOROČILA SOVJETSKIH ČEBELARSKIH RAZISKOVALCEV

Znanstveno-raziskovalni čebelarski inštitut priporoča uvajanje sistema čebelarjenja z uporabo plodnih matic izleženih v zgodnji pomladi, s katerimi so **podvojili** število čebeljih družin za izkoriščanje paše. V jeseni so število družin zmanjšali na **polovico**.

Tak način čebelarjenja poveča donos medu za 1,6—2,2-krat in zniža količino vložene dela na enoto donosa za 20—30 %.

Izdelali so tudi navodilo za pripravo umetne beljakovinske krme ter način krmjenja čebel, ki jim primanjkuje cvetnega prahu. Razvoj čebeljih družin in donos medu se pri takem krmjenju poveča za 20 %.

Primorska kmetijska preizkuševalna postaja priporoča, da v času, ko pripravljamo čebele na glavno pašo in je v naravi pomanjkanje cvetnega prahu, krmimo čebele s pekarškim kvasom. Kvas zmešamo s kristaliziranim medom v razmerju 1:3, kar poveča donos medu za 13,3—21,6 %.

Priporočajo tudi shranjevanje rezervnega cvetnega prahu v sladkorju. Poraba take

krme se ob pomanjkanju cvetnega prahu, v času pripravljavanja družin na glavno pašo, poveča za 1,7 krat. Pri tem se poveča zalega za 39,3 % in donos medu za 41,1 %.

Katedra čebelarstva Timirjazevske kmetijske akademije je izdelala metodo analitične selekcije čebel z genetskomatematično oceno matic po potomstvu. Uporaba te metode poveča donos medu za 30—40 %.

Metodo uvajajo na pasiščih 10 sovjazov Daljnega Vzhoda. Uvedli so vrste karpatskih čebel, ki se odlikujejo po lastnostih, ki so pomembne za gospodarstvo. Ugotovili so, da je donos medu teh čebel za 25—30 % večji v primerjavi z domačimi ali kranjskimi čebelami.

Ta ugotovitev je še posebno pomembna zato, ker ne bo potrebno uvažati kranjskih matic iz Avstrije. Mimo tega so dane perspektive izvoza karpatskih čebel.

Pčelovodstvo 8/70
prev. L. Klun

ČEBELOREJA V ITALIJI

V Italiji imajo sedaj nekako 750.000 panjev, od katerih pridelajo okoli 68.000 stotov medu ali v povprečju po 9 kg na panj. Število čebelarjev pada, vendar imajo velečebelarstva zaradi mehanizacije in racionalizacije večje donose. Med srednje kakovosti se prodaja okoli 250 lir za kg, pomarančev pa po 350 lir. Lani so uvozili 15.800 stotov medu iz Argentine in Mehike ter iz Madžarske 1000 stotov. V Nemčijo in Francijo so prodali 10.450 stotov medu, njegova cena je 750—850 lir/kg. Letno vzgojijo okoli 37.000 mladih matic, ki gredo zvečine v tu-

jino po 700—800 lir. Plemenska matica s priznanih plemenitih postaj pa stane 1100—1500 lir. Matičnega mlečka so lani pridelali 250 kg. Gram se prodaja po 200—250 lir. Opraševalna služba je dobro organizirana in dobi velečebelar 2500—2800 lir od panja. V tej ceni je vračunan tudi prevoz. Šele lansko leto se je čebelarski organizaciji posrečilo, da dobe čebelarji denaturiran sladkor po znižani ceni. V ta namen je bilo odobrenih 4000 stotov sladkorja.

Dr. S. CANNAMELA v Apiacta 4/1970.
J. M.

NORVEŠKO ČEBELARSTVO

Prvotno na Norveškem ni bilo čebel. Dežela je negostoljubna in mrzla, nad 40 % vse dežele je brez vrednosti. Za obdelavo je prikladnih le 3 % norveške zemlje. Le gozdovje je prostrano: 25 % vse površine pokrivajo iglavci, 15 % pa listavci. Severneje od mesta Trondheim, ki leži na 64 vzporedniku in v legah nad 400 m nadmorske višine čebelarjenje sploh ni možno.

Sicer so se čebele že v 17. stoletju pojavile v samostanskih vrtovih, toda pravilno naseljevati čebele so začeli šele proti koncu prejšnjega stoletja. V sedanjem stoletju naravno razmnožujejo čebele in je sedaj v deželi okoli 70.000 panjev. Svoj čebelarški inštitut imajo v mestu Asker, južnozahodno od glavnega mesta. Tam je tudi izobraževalni center za vso deželo. Odločili so se za nakladni panj s satniki podobne mere, kot je naša. Letno oddajo 1200 do 1500 mladih matic. Oprasene prodajajo povprečno po 25 kron, neoprasene pa po 12 kron.

Vse čebelarstvo poslovanje opravlja za druga. Med se prodaja po vsebinskem odstotku vlage! Zdruga odkupuje med z 20 % vlage po 8–9 kron za kg. Pri privatnikih se dobi po 12 kron, v trgovini na drobno pa

stane kg 15/16 kron. Kompletan panj na 3 naklade, z romiči in satnicami stane 200 kron, postavljen na dom!

Norveški čebelarji so lahko srečni, ker ne poznajo ne pršice ne gnilobe. Kuga se je sicer pojavila v posameznih primerih, pa je okužbo menda pripisati zavrženim posodicam od uvoženega medu s smetišč. Z noseno imajo malo opravka, še manj z voskovnim moljem. Pač pa čebele močno trpe za grizo zaradi dolgotrajne zime.

Tako imenovani pevel tvori v glavnem omembe vredno pomladansko pašo. Poletna paša na detelji zadnji čas polagoma pojenjuje. Poznopoletna paša na resju v obalnem območju je zelo dobra in prinaša okoli 60 odstotkov vsega medu. Letni povprečni donos na panj znaša 15–20 kg. V letu 1968 je bilo povprečje celo 30 kg! Poletno resje se je prilagodilo dolgemu dnevu in prinese ob ugodnih letih tudi po 50–70 kg na panj! Med zorijo na ta način, da postavijo polna medišča brez čebel drugega na drugega in s toplim zrakom odstranjujejo preveliko vlago.

Po Apiacta 4/1970

J. M.

OBISK PRI BRATU ADAMU

Na posebno povabilo se je odločil češki čebelarški strokovnjak J. JELINEK iz Prage, da obiše brata Adama v Buckfastu na Angleškem in prouči njegov način čebelarjenja.

Brat Adam čebelarji v preurejenem Dand-Blattovem nakladnem panju. Plodišče obsega 12 satnikov, velikosti 46 × 27 cm. Medišča so polovična in obsegajo 10 satov s podaljšanimi celicami. Tako polno medišče tehta 25 kg. Pridobitna čebeloreja zajema 320 panjev, ki so razmešeni na 10 stojiščih v bližnji in oddaljenejši okolici. Na vsakem stojišču je 30–40 panjev. Dolgoletno povprečje je 30 kg medu na panj. To ni samo

rekord za Anglijo in Evropo, ampak utegne biti rekord za ves svet. Največji donos je pred leti dosegel panj, ki je v teku petih dni nabral 65 kg, ali v povprečju po 13 kg na dan! Pomladna paša služi izključno kot spodbudna paša za dosego moči. Glavna paša je na poznopoletnem resju. Brat Adam polaga največjo pažnjo na pravilno odbiro plemenskih matic in njihovo zadostno oplopitev. Matice so najplodovitejše v drugem letu, zato jih naslednjo pomlad zamenjuje.

Po ADIZ 12/1970.

J. M.

NOVE VRBE

V drevsnici Graupa, majhnem mestecu v Nemški demokratični republiki v bližini češke meje, se ukvarjajo s selekcioniranjem novih vrst vrb. V prvi vrsti želijo vzgajati zgodaj cvetoče vrbe, pa tudi take vrste vrb, ki bi po možnosti čim dlje cvetele. Običajne vrste cvetijo od začetka marca do konca aprila. Vzgojili pa so tudi že vrsto, ki prikazuje dolgotrajnejše cvetenje. Taka

vrsta je na primer *Salix triandra*. Na pomlad odevete nekako sredi aprila, potem pa se od junija dalje prikazujejo nove mačice; in sicer med listi novih poganjkov. Ta vrba cvete torej v drugo in traja cvetenje še v septembru, ob ugodnem vremenu še celo v začetku oktobra!

Po dr. H. LATTKE v Garten 6/1970.

J. M.

AVSTRIJA, UVOZ IN IZVOZ MEDU

V Avstriji so imeli 1968. rekordno medeno letino in čebelarji dobesedno niso vedeli, kam z medom. Nedisciplinirani čebelarji so ga zato prodajali za vsako ceno in so tako povzročili pravo krizo. Tudi naslednje leto je bila medena bera še kar dobra. In vendar so grosisti po uradnih podatkih v prvem četrtletju 1970 uvozili iz tujine 7576 stotov medu v skupni vrednosti 7.319.000 šilingov! V povprečju so plačali za kg medu 9,80 šilinga ali 490 naših S din. Po količini so države uvoznice razporejene takole: ČSSR 3845 stotov, Madžarska 2129, Romunija

1081, Argentina 188, Čile 154, Poljska 79, Bolgarija 38, Izrael 20, ZDA in Mehika po 18 stotov.

Ceprav Čebelarstva zveza skuša vzdržati nadrobno prodajno ceno domačega medu na višini 35 šilingov, so izvozili v Švico 84 stotov in na Nizozemsko 25 stotov medu, v skupni vrednosti 158.000 šilingov. V povprečju so prodali domači prvovrstni med (najbrž gozdnega) po 14,5 šilinga ali v našem denarju po 625 S din.

Po Bienenwelte, 11/1970.

J. M.

VPRAŠANJE OPRAŠEVANJA RASTLIN

Kako velik pomen pripisujejo Američani temu vprašanju, nam dokazuje podatek, da so sklicali že deveto konferenco o tem vprašanju. Tokrat je bila konferenca v mestu Hot Springs v zvezni državi Arkansas od 12. do 15. oktobra lanskega leta.

Trije uvodni referati so obravnavali:

K. DOULL — Kako čebele nabirajo pelod?

M. D. LEVIN — Kam vodi opraševanje? Najnovejši izsledki znanosti in praksa.

D. D. RUBIS — Mnoge kulture potrebujejo posrednike za oprašitev.

Poleg tega so prvi dan obravnavali oljnice v tehle vprašanih: Medovniki pri bombaževcu. Hibridi bombaževca. Posredno opraševanje soje. Opraševanje sončnic in žafranovca. Posredno opraševanje lanu. Pelodni nadomestek kot spodbuda za opraševanje določenih rastlin. Obrobni problemi pri opraševalni službi.

Ves drugi dan je bil namenjen opraševanju zelenjave z žuželkami. Tle članki so obravnavali ta problem: Izbor primerne žuželke za opraševanje lucerne detelje. Uporaba čmrljev za opraševanje. Katere vrste azijskih čebel bi prišle v poštev za opraševanje povrtin? Opraševanje kumar v rastlinjakih. Pomen čebele kot opraševalke v semenogojstvu za povrtine. Opraševanje čebule. Opraševanju jagodičja je bilo namenjenih 5 referatov. Kako je z opraševanjem sadnih dreves? Nujnost opraševanja pomarančevcev in citronovcev. Opraševanje žlahtnih hrušk. Vpliv opraševanja jablanovih cvetov z ozirom na velikost, obliko in zorenje sedežev.

Zadnji referat je obravnaval: Trenutno stanje zaradi škropljenja s strupenimi zaščitnimi sredstvi in zastrupljanje čebel.

Po Apiacta 4/1970.

J. M.

ZVEZA IMA NA ZALOGI

FOLBEKS za zatiranje pršičavosti

FENOTIAZIN za zatiranje uši — krpljev

SODOBNO ČEBELARSTVO I. del (cena 30 din) in **II.** del (cena 45 din), obe knjigi v lepi vezavi s 1100 stranmi, z mnogimi podobami, diagrami in načrti čebelnjakov in panjev.

FUMIDIL — B za zatiranje nose mavosti

S ČEBELAMI IN ČEBELARJI SKOZI STOLETJA — edinstveno delo L. Debevca, (cena 4.00 din), broširana;

MED NAŠA VSAKDANJA HRANA IN ZDRAVILO — delo za vsakogar, ki ljubi svoje zdravje. (Brata dr. Jurij in prof. Edi Senegačnik), broširana, cena 3.50 din;

NAČRTI ČEBELNJAKOV — STALNI IN PRENOSNI (cena po 1.00 din);

RAZGLEDNICE PANJSKIH KONČNIC v lepih barvah, serije 10 razglednic v originalnem ličnem ovoju po 5.00 din — uporabne kot čestitke ob praznikih, zlasti med čebelarji.

Naštete knjige, brošure itd. naj ne manjkajo v prav nobeni slovenski domačiji — zlasti ne čebelarjevi.

ZAČETNIKOV SIN SREČKO

SREČKO VERDINEK

Začetnikov je malo. Vprašanje mnogih čebelarjev je, če se bodo čebelarske vrste kdaj pomladile. Vsi čebelarji lahko na to mislimo, kajti to je najvažnejše vprašanje, ki nas muči že dolgo. Včasih je bilo več čebelnjakov (ulnjakov) s kmetскими panji, danes tega ni več. Tu v hribih ni več ulnjakov. Tu pa tam srečaš še kakega starega čebelarja z enim do dvema panjema; mladine ni, in še ta, ki je na kmetih, se ne zanima za to panogo. Sicer pa ne ve, koliko s tem greši. Starim čebelarjem se pa ne da, da bi brbljali kakemu začetniku o čebelah in spodbujali mladino za to panogo.

Maja ali junija se pokaže skladovnica panjev na gozdni paši. Tu se srečamo z glavnim problemom. Ti prevaževalci bi morali pomisliti, kaj je važno za ponovno vključitev mladine v čebelarsko zvezo. Toda vsi čebelarji prevaževalci ne pomislijo na to, zato ni čudno, da ni novih, mladih.

Naj navedem primer, kako sem jaz začel čebelariti.

Na gozdno pašo so pripeljali trije čebelarji svoje čebele. V dveh skladovnicah je bilo sedemdeset panjev čebel.

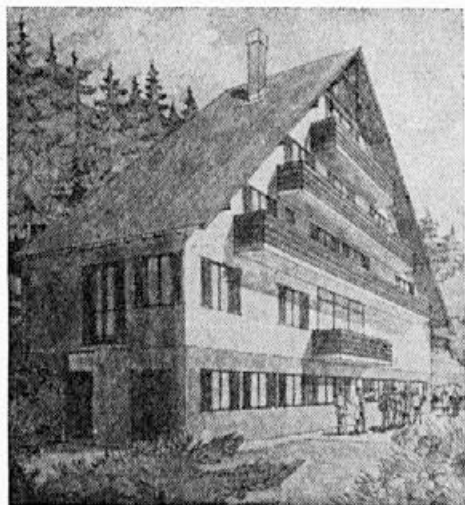
Jaz, kot začetnik — brez čebel, sem komaj čakal, da dobim kje čebele. Že leta 1969 sem pripravil panje, toda do takrat čebel nisem nikjer dobil. Vsak čebelar je imel svoj izgovor, zato sem obupan poprosil čebelarja pri čebelah na paši, da mi proda kak roj. Ta mi je odkritosrčno odgovoril: »Za nas spravlja roje! Ko boš naše panje napolnil, boš pa ti dobil!« S prstom je pokazal: »Tam tisto matico boš tudi dobil.« Matico je imel zaprto v maticnici, ker je prejšnji dan izročila, ni pa mogla leteti, ker je imela odrezano krilo. Okrog nje se je stiskala gručica čebel. Kako veselje! Za tisto matico bi mu dal vse, kar sem imel, samo da bi prišel do čebel! Napravil sem po navodilih umetni roj in družina je nastala. Z veseljem sem mu ogrebal roje; pa priporočam se mu še za letos. Naj pripelje na pašo, saj začetnikove roke komaj čakajo dela, in srce vesolja.

Torej čebelarji, nekaj odstotkov sloni tudi na vaših rokah. Če boste vsi tako delali kot ta, boste videli, da bo več družine. Ne zavračajte mladih od čebel, saj sami itak ne boste izkoristili vse paše!

Mali Matjažek je že
zgodaj začel opazovati
in občudovati očetove
ljubljenke

Foto: F. Šivic

V SKLAD

za gradnjo ČIC so nadalje prispevali: Ivan Krajnc iz Volčje Drage 49.50 din, Čebelarstva družina Ljubljana 1.000 din, Čebelarstva družina Ajdovščina (nabiralna pola štev. 0001) 6 članov 31.10 din, Čebelarstva družina Predoslje 30 din, Čebelarstva družina Ljubljana (Vladi Martelanc in Feri Podražaj) 25 din, Čebelarstva družina Maribor Tabor (Jože Hribar) 150 din, Valentin Benedičič, Vižmarje 30 din, Vinko Tkalec, Središče ob Dravi 50 din, Lojze Lešnik, Laško 150 din, Ivan Markelj, Laško 10 din, Franc Žontar, Preska 8 din, Vili Zamida, Ljubljana 15 din in Maks Strgar iz Domžal 100 din. **Stanje sklada dne 5. 3. 1971** 312.593,68 dinarjev. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Uprava sklada

SKLEPI

2. redne seje Upravnega odbora ZČDS dne 24. 1. 1971

1. Zveza ne bo ukrepala proti Trgovskemu podjetju Medex, ker se ob delitvi krmilnega sladkorja jeseni 1970 ni povsem ravnalo po pogojih pogodbe, ki jo je podpisalo s podjetjem »Centroprom« v Beogradu. Ta sklep je UO doprinesel z ozirom na zagotovilo podjetja, da bo dobavilo sladkor vsem društvom, družinam in posameznim čebelarjem, ki sladkorja še niso dobili, Čebelarstvu društvu v Mariboru pa razliko 1,60 kg na panj, kolikor so njegovi člani dobili premalo sladkorja.

2. Za brošuro »O vzreji in odbiri« bo Zveza razpisala konkurz in za rokopise razpisala 3 nagrade. Izvršni odbor naj na prvi svoji seji izvoli posebno komisijo za oceno rokopisov in določi podrobne pogoje razpisa. Rokopisi naj bodo oddani pod šifro. Brošura naj bi izšla v programu publikacij Zveze v letu 1972.

3. Odobri se kandidatna lista članov IO Zveze, ki bo predložena na prihodnjem občnem zboru Zveze. Število članov IO je zmanjšano v skladu s čl. 14 in 19 pravil Zveze, po katerih šteje IO 15 članov, člani IO pa morajo biti s sedeža Zveze. Dosedanje število članov IO — 30 — ni prispevalo k uspešnemu delu IO, potnina zunanjih članov pa so povzročale precejšnje izdatke. V pri-

hodnje IO upravni odbor tudi ne predlaga predstavnikov Medexa, Mirosana in Zavoda za čebelarstvo, ker IO ob njihovi navzočnosti na svojih sejah ne more nemoteno razpravljati o problemih naše organizacije, saj njihovi interesi često niso v skladu z interesi Zveze. S tem pa UO nikakor ne zanika potrebe po sodelovanju s temi organizacijami. Nasprotno! Sodelovanje je zaželeno! Za sodelovanje pa ni potrebna navzočnost njihovih predstavnikov v IO.

UO upošteva predlog Čebelarstva društva Maribor, da bo v IO tudi predstavnik tega društva; stroške za njegovo udeležbo na sejah bo nosilo društvo samo.

IO lahko povabi na svojo sejo tudi zunanje strokovnjake, ako kakega problema ne bi mogel rešiti sam. Na sejah IO pa sodelujejo tudi predsedniki odsekov, kadar je na dnevnem redu razprava o njihovem delu.

4. UO naj se sestane na svojih sejah trikrat letno. Če bi to bilo nujno potrebno, lahko tudi štirikrat.

5. Odseku za vzrejo in odbiro se odobri nakup 10 AŽ panjev in 10 čebeljih družin, da bo mogel pričeti z delom.

6. Za redni letni občni zbor Zveze se določi 4. april.

**SKLEPI SEJE SEKRETARIATA SAVEZA PČELARSKIH ORGANIZACIJA
JUGOSLAVIJE (SPOJ-a), z dne 9. 12. 1970**

1. Sekretariat naj pisмено naprosi vse republiške čebelarске organizacije, da ga obvestijo, kako je potekalo razdeljevanje sladkorja po republikah.

2. Sekretariat naj pisмено naprosi Zvezno direkcijo za rezerve živil za tolačenje, kaj je havarirani sladkor. Poudari naj se, da je to sladkor, ki je navlažen z atmosfersko vlago, a ne onesnažen s smetmi.

3. Sekretariat naj pisмено zaprosi Zvezni sekretariat za gospodarstvo za krmilni sladkor za I. 1971. Pri tem naj se poudari, da naj se pri delitvi sladkorja upoštevajo tudi čebelji koši. Določiti se mora tudi količina sladkorja za eno družino za pomladansko in jesensko krmljenje.

4. Delovni načrt Sekretariata za I. 1971 vsebuje:

a) Reši naj se pri Zveznem sekretariatu za gospodarstvo, komisiji za zveze z zamejstvom vprašanje predstavljanja čebelarstva Jugoslavije doma in v zamejstvu.

b) V odbor za čebelarstvo Zvezne gospodarske zbornice se imenujejo Valentin Benedičič iz Slovenije, Miko Benz iz Hrvatske in Aleksander Draginčič iz Srbije.

c) Ugotovi naj se, v kaki fazi je izdelava Zakona o čebelarstvu.

č) Potruditi se za pomoč razvoja čebelarskih društev v Makedoniji.

d) Proučiti možnost organiziranja ekskurzije jugoslovanskih čebelarjev in njihove udeležbe na XXIII. Mednarodnem čebelarskem kongresu čebelarjev v Moskvi.

SKLEPI SEJE SEKRETARIATA SPOJ-a z dne 28. 1. 1971

1. Da se soglasje predlogu Zveze čebelarskih društev za Slovenijo Skupnosti jugoslovanskih PTT podjetij v Beogradu za izdajo spominskih znamk ob 200 letnici smrti Antona Janše I. 1973.

2. Ako bi Gospodarska zbornica APV dala iniciativo za sestanek, na katerem bi razpravljali o problemih čebelarskih organizacij Jugoslavije, je SPOJ pripravljen sodelovati.

3. Sekretariat SPOJ-a naj zaprosi republiške čebelarске zveze za mišljenje, ali naj bi naše čebelarске organizacije sodelovale na razstavi v Moskvi. Sekretariat meni, da naj bi sodelovale. Z dopisom Sekretariatu ZIS-a in sekretariatu za zunanje zadeve naj se z obrazložitvijo zaprosi za morebitno pomoč.

4. SPOJ naj pisмено zaprosi ZIS za dodelitev kontingenta krmilnega sladkorja za leto 1971 za vse republike.

ZBOROVANJE LJUTOMERSKIH ČEBELARJEV

Preko 60 čebelarjev se je zbralo v nedeljo 31. januarja na občnem zboru Čebelarškega društva v Ljutomeru, kjer so analizirali delo pretečenega poslovnega leta, ki je bilo zelo plodno, saj so svoja aktualna vprašanja reševali na osmih sejah, treh članskih sestankih in izredno zanimivem predavanju dr. Nežke Snojeve o čebeljih boleznih. Društvo je v minulemu letu odkupilo vse viške medu ter oskrbelo čebelarjem sladkor za zimsko krmljenje. Poleg ostalih nalog je pospeševalo sajenje medovitih rastlin, osvežitve matic ter spravilo prek Veterinarskega zavoda v Ljubljani pregled čebel zaradi nosečnice in pršice. Na občnem zboru so si po-

stavili poleg stalnih tudi obširne naloge za tekoče leto, kot predavanje o vzgoji matic, ogled Kirarjevega čebelarstva v Mariboru ter poučno ekskurzijo k avstrijskim čebelarjem. Čebelarji so dali vse priznanje upravnemu odboru Zveze čebelarskih društev za Slovenijo, ki je v pretečenem letu vložila ogromno truda za razvoj slovenskega čebelarstva. Pohvalno je, da so veliko udeležbo čebelarjev na občnem zboru predstavljali čebelarji iz kmečkih in delavskih društin. Tako je prejel tudi eden od kmetovalcev, Anton Toplovec, za svoje dolgoletno, nesebično delo odlikovanje Antona Janše druge stopnje.

J. B.

OBVESTILO

Čebelarско društvo Zalec obvešča, da bo skladno z letošnjim društvenim programom izveden »Zlet savinjskih čebelarjev« pri lovski koči Rinka nad Gotovljami, in sicer dne 27. 6. 1971. Ob tej priložnosti bo razstava naseljenih panjev od kranjčev in drugih do AŽ in nakladnih panjev. Na prireditvi vabimo vse čebelarje Slovenije, v kolikor jih takšna razstava zanima. Popoldan bo prosta zabava.

RUPERT DOBAJ

Poteklo je leto, odkar je duševno strt zapustil svoje in nas naš mladi čebelar Rupert DOBAJ, rojen 22. 4. 1942, iz Zgoranje Kungote pri Mariboru, ker mu narava ni podelila dovolj moči, da bi mu lahko uspešno kljuboval pretresom, ki jih prinaša življenje. Kmalu bo minilo tudi leto, odkar smo svojega mirnega, marljivega in dobrosrčnega tovariša nekega toplega februarskega dne ponесли na faro pokopališče. Z žalostjo in obžalovanjem v srcu smo se poslovili od njega, z nerazumevanjem nad kruto usodo, ki ga je doletela. Kot smo ga na njegovi zadnji poti pospremili obenem s svojci, prijatelji in znanci tudi mi, čebelarji, tako so ga tistega sončnega dne pospremile tudi njegove ljubljene čebelice. Toplota in sonce sta jih privabili iz ulnjakov, da so veselo poletele na pot in ga na venci spremljale k njegovemu večnemu počitku.

To je bilo njihovo in naše slovo od mladega čebelarja, ki se je čebelarstvu posvetil že zelo mlad, komaj še otrok. Prve panje je dobil od svojega očeta čebelarja in do konca svojega mladega življenja je ves prosti čas posvetil čebelicam. Bil je skromen in marljiv ter priljubljen pri vseh, ki so ga poznali, še posebno pa v vrsti čebelarjev naše družine, katere član je bil 11 let.

Naj mu bo lahka domača zemlja, mi pa ga bomo ohranili v lepem spominu!

Čebelarška družina
Zgoranja Kungota

IVAN ZAJC

Dne 26. 1. 1971 je v starosti 83 let umrl naš dolgoletni član, čebelar Ivan ZAJC. Rodil se je v Pustem polju dne 20. 1. 1888 in začel čebelariti kot 8 letni deček. Prvi panj mu je podaril star čebelar, sosed, ki je čebelaril s kranjiči. Do 1. svetovne vojne je čebelaril na svojem rojstnem domu, po končani vojni pa se je oženil v Dobretno na kmetijo in tam začel poragoma čebelariti z AŽ panji. Bil je

dolgoletni član Čebelarške družine Kokarje, že pred 2. svetovno vojno pa aktiven v odboru prejšnje čebelarške organizacije.

Za svoje zasluge je bil odlikovan z redom III. stopnje in diplomom Antona Janše.

Ko smo se dne 28. 1. 1971 zbrali pred hišo žalosti, je bil lep izletni dan. Čebelice so se kar vsipale iz panjev in se zaman ozirale, od kod bo prišel njihov gospodar. A njega ni bilo. Vendar nam je laže vsem čebelarjem, ker bo umrlega gospodarja nadomestil njegov zet Alojz. Pokopali smo ga na pokopališču v Nazarjah poleg njegove žene, ki je umrla pred 17 leti.

Pri odprtem grobu so spregovorili duhovnik, gasilci, pevci, v imenu čebelarjev pa tov. Franc Flere. Pri vseh govorih je bil opisan njegov lik. Kako je bil priljubljen med domačimi in raznimi organizacijami, se je videlo po številni udeležbi ljudi, ki so ga spremljali na zadnji poti; saj ga je spremljalo kar 7 gasilskih zastav in nad 70 gasilcev v uniformah.

Dragi Ivan, ohranili Te bomo v trajnem spominu. Naj Ti bo lahka domača zemlja, gomilo pa Ti naj krijejo rožice, da Ti bodo zmeraj čebelice pele svoj zum-zum!

Čebelarška družina
Kokarje

PROF. MAKŠ ROŽMAN

Žalostno so zvonili zvonovi lansko septembrsko popoldne, ko se je pomikal izredno velik žalni spreved proti cerkvi na Žalah v Ljubljani. Spremljali smo k večnemu počitku vsestransko priljubljenega profesorja Maksa Rožmana, ki se je smrtno ponesrečil pri čebelarjem opravilu v Tomišlju pri Igu dne 10. septembra 1970. zastava naših Maistrovih borcev je vodila spreved in se končno ob slovesu nad odprtim grobom globoko poklonila svojemu junaku. To je bil veličasten pogled po končanem cerkvenem obredu in lepem govoru!

Ne bi smeli pozabiti tudi pokojnikovih spominov na borbo za Maribor, za našo severno mejo. Kot dvajsetletni častnik avstro-ogrske monarhije v razsulu se je pokojni znašel in se s svojim starejšim bratom odzval narodnemu klicu.

Maribor je bil takrat čisto nemško mesto, četudi je bila okolica vsa slovenska. Nemški častniki so dvigali glave, sovražili in sumničili slovenske tako, da je bilo takrat v mestu zelo napeto.

Poročnik Maks Rožman je dobil od generala Maistra nalog, da organizira in zasede tovorni kolodvor. Z enajstimi vojaki je, ko si je poprej ogledal situacijo — po daljšem boju razorožil nemško stražo in končno onеспособil tudi ostale nemške vojake.

Drugi dan je poročal Maistru, da sta bila samo dva vojaka ranjena, kar je razveselilo generala, ko mu je poprej naročil, da ne smejo ubijati.

Kot čebelar je bil naš Maks s srcem in dušo pri svojih ljubljenukah. Zato je tudi s predavanji širil med nami nauk o čebelah in čebelarjenju poleg svojega plodnega prosvetnega delovanja. Lep je njegov življenjski lik, ki ga ne bo nihče pozabil! Naša ljubezen bo segala tudi preko groba. Vse to naj bo v tolažbo in ponos žalostni gospe soprogi in vsem ostalim, ki so imeli pokojnika radi.

Ljubljanska
čebelarška družina
D. B.

JOŽE GORNIK

Jože Gornik, roj. 21. II. 1908, v Makoši, odročni a prijetni in tihi vasi pod Malo goro, je bil posestnik, čebelar in lovec.

Njegovo ime in spomin ne moreta umreti, a vendar, njega smo pokopali letos 31. januarja. Ta leta smrt neusmiljeno kosi čebelarje v Ribniški dolini.

Pokojni Jože je bil znan daleč naokoli. Čebelarji smo ga še posebno cenili. Čeprav je imel sam več panjev čebel, saj je bila to stara čebelarška družina, je vedno takoj obvestil tudi druge čebelarje, če je zamedil gozd, češ kadar medi, naj medi za vse in je

rade volje dajal prostor na svojem svetu čebelarjem ter skrbel za njihove čebele, kakor za svoje. Bil je vzor čebelarja — tovariša in je zelo cenil čebelarško organizacijo.

Radi smo ga imeli, njegova smrt nas je globoko prizadela.

Zapustil je soprogo, hčerko in 2 sina, katerim izrekamo naše sožalje.

Čebelarško društvo
Ribnica na Dol.

FRANC DOVNIK

Dne 27. 12. 1970 je zatisnil trudne oči in nas za vedno zapustil Franc Dovnik, upokojeni mizarški mojster in čebelar. Rodil se je 2. 10. 1903 v Zgornji Bistrici in že kot 12 letni deček začel čebelariti pri svojem očetu, kateri mu je zaradi veselja do čebel podaril roj. Ta

roj je potem razmnožil in postal čebelar z več panji. Že pred drugo svetovno vojno se je priključil čebelarški organizaciji in bil soustanovitelj in večletni funkcionar čebelarške družine Slov. Bistrica. Vsakemu je rad pomagal in dolgoletne izkušnje v čebelarjenju prenašal na mlajše čebelarje.

Zaradi neozdravljive bolezni so mu 1962. leta odrezali nogo in tudi zaradi drugih bolezni od konca 1964. leta ni mogel več čebelariti. To ga je zelo potrla in pozneje tudi do kraja zlomilo. Vsi, ki smo ga poznali, smo ga radi imeli in ga tudi obiskovali ter ga tolažili. Da je bil priljubljen, smo dokazali z udeležbo na njegovi zadnji poti.

Dragi Francelj! Hvala Ti za vse, kar si storil dobrega za našo organizacijo in zato se te bomo radi spominjali in te ohranili v svojih srcih kot poštenega človeka in dobrega čebelarja.

Naj Ti bo lahka naša slovenska zemlja.

Čebelarška družina
Slovenska Bistrica

OBVESTILO

Zveza čebelarških društev v Ljubljani bo tudi letos uveljavljala zahtevo po dodelitvi krmilnega sladkorja. Da bo pravočasno razpolagala z zanesljivimi podatki o številu naseljenih panjev v Sloveniji, last organiziranih in neorganiziranih čebelarjev, pozivamo vsa društva in družine, da nam, ako tega še niso storile, do 15. aprila t. l. pošljejo poimenske sezname vseh čebelarjev s številom naseljenih panjev po njih vrsti. Opozorjamo, da morajo biti podatki povsem realni. Iz nekaterih predloženih seznamov je razvidno, da je število prijavljenih panjev nasproti lanskemu številu precej naraslo. Zato društva in družine vabimo, da v dvomljivih primerih z ogledom na kraju samem preverijo število prijavljenih naseljenih panjev.

Ker nekaj čebelarjev lani ni dobilo krmilnega sladkorja, se bo Zveza pri letošnji delitvi zavzela za to, da bodo ti čebelarji dobili poleg letos pripadajoče količine sladkorja tudi količino za leto 1970.

PRODAM

9 AŽ-panjev naseljenih in štiri polovičarje ter čebelnjak. **Franc Porenta Sv. Duh 44, 64220 — Škofja Loka.**

štiri naseljene in dva prazna kirarjeva panja (novi veliki). **Ivan Štemberger, Bezena 72, 62342 Ruše**

20 družin na devet AŽ-satih; sivke, vse matice lanske. **Cene Kranjc, 61000 Ljubljana, Ilirska 6.**

ugodno zaradi bolezni, 30 naseljenih in 5 praznih AŽ-panjev na 9 satov, ter tri prenosne čebelnjake: eden za 24 in dva za po 15 panjev. **Ivan Gregorčič, Zupančičeva 5, 61240 Kamnik.**

22 letnikov Slovenskega čebelarja v odličnem stanju i. s. 1948/49 vezana v eno knjigo; 1950 celoten s 6 številkami; 1951 vezan, 1952 in 1953 vezana skupaj; ostalih 17 letnikov do vključno let. 1970 nevezani v brezhibnem stanju pripravljeni za vezavo. **Karel Čermelj, Bilje 27-A, 65292 Renče.**

60 naseljenih AŽ-panjev v dobrem stanju. Cena po dogovoru. **Povel Perše, Močile 7,**

PRODAM

50 rojev v maju. **Franc Bohinc, Skaručna 14, 61217 Vodice pri Ljubljani.**

zaradi starosti 7 AŽ-panjev in dva kranjčica z dobro prizimljenimi čebelami na 24 in 22 okvirjev ter točilo na 4 okvirje. Cena po dogovoru. **Vili Geršak, Rudarjevo 6, 62399 Črna na Koroškem.**

zaradi smrti 60 naseljenih AŽ-panjev, točilo, tehtnico in drugo čebelarško orodje. **Emilija Bajc, Bitnja 21, 66255 Prem.**

ugodno ali zamenjam za prazne ali naseljene AŽ-panje stiskalnice za vlivanje satnic 36 × 22 cm za AŽ. **Martin Cigler, Konjiška vas 52, 63210 Slov. Konjice.**

zaradi starosti 24 naseljenih AŽ in štiri prazna eksport panje z vsem inventarjem. **Franc Doberšek, Vinski vrh, 63263 Gorica pri Slivnici (Celje).**

10 naseljenih AŽ-panjev na 10 satov z mladimi maticami. **Franc Langerholc, Stara Loka 62, 64220 Škofja Loka.**

20 naseljenih AŽ-panjev na 10 satov. Izdelani so iz lipovega lesa. **Jože Zajber, Zdole 36, 68270 Krško.**